

ÉLETTÜNK

X. évfolyam 11. szám (10. Jahrg. Nr. 11)

Az európai magyar katolikusok lapja

1978 november

I. János Pál pápa

1978. VIII. 27. — 1978. IX. 29.

Csak 33 napig uralkodott ez a jóságos szívből mosolygó főpásztor az Egyháznak. Mennyi remény és bizalom változott át mély csalódássá, amikor azon a szeptemberi kora reggelen világ-gá röpi a hír: meghalt I. János Pál pápa.

Szeptember 29-én, pénteki napon 5.30-kor halva találták az ágyban. Előtte fontos iratok, püspöki székek betöltéséről, személyi kérdésekről a Kuria-ban... Beirutban a szíriai ágyúk tüzeiben romhalmazzá változott a keresztény negyed: 1300 halott. A 700 milliós Egyház súlyos gondja nehezedett rá ennek a pápának mélyen érző emberi szívére és agyonyomta. Amilyen váratlanul jött, olyan váratlanul ment el a szuggesztív erejű pásztor, aki csodálatos mosolyával pillanatok alatt belelopta magát milliók szívébe, — nemcsak katolikusokéba — és egy kiábrándult világ szívébe visszavarázsolta a reményt egy jobb, keresztényebb világ megvalósíthatóságában. Hogy bírhatott volna el ekkora, hirtelen rázuhanó terhet ez a túlságosan is jó lelkipásztor, aki püspök korában biciklivel járta még az egyházmegyét, útszélien hagyta a kerékpárt és segített a szekérrakással bajlódó parasztembernek. Amikor pápa lett, a nyugati világ csúfos tétlensége és tehetetlensége láttán egyedül, csak az Istenben és az emberi jóérzésben bízva akart nekifogni a reménytelenné vált libanoni kérdés megoldásához.

Azt mondják, csodálatos mosolya halálában sem hagyta el I. János Pál pápát. Vele, rövid pápasága ellenére, örökre beírta nevét a pápaság történetébe. A Szent Péter bazilikában föl-ravatalozott holtteste előtt, a szakadó eső ellenére egy millió ember vonult el, temetésén 200.000 ember vett részt és milliók gyásza kísérte a Szent Péter katedrálisba, ahol elfáradt testét örök nyugalomra helyezték Szent Péter sírja közelében egy antik szarkofágban. Még előtte vasárnap, szeptember 24-én, azt mondta az Urangyalát a Szent Péter téren vele közösen imádkozó tömegnek: „l'amore é sempre vittorioso” — a szeretet mindig győz. — I. János Pál pápa ezzel a szeretetet sugárzó hitével és csodálatos mosolyával lett halhatatlan. — Egy római zarándok így jellemezte ezt a mosolyt: „Az Úr Isten rajta keresztül mosolygott rá a világra.” Sz.

„Óvakodjunk attól a kísértéstől, hogy mi emberek pótolni akarjuk Istent, óvakodjunk attól, hogy a világot sivataggá, az emberiséget automatává tegyük, a testvéri szeretetből és testvéri életből pedig valami tervszerű kollektívizmust alakítsunk ki.”

I. János Pál pápa

II. János Pál, az új pápa

„Cristiani, fratelli, sorelle!” — Keresztények, fivéreim, nővéreim, — olasz nyelven, ezekkel a szavakkal üdvözölte az új pápa a római Szent Péter téren összesereglett százezres tömeget, amikor a bazilika loggiáján állva a kereszt jelét, a bűnbocsánatot és apostoli áldását adta a világnak. „Keresztények

gyelország hajdani, történelmi fővárosa, Krakó közelében, Wadowice nevű városkában. Középiskolái elvégzése után lengyel filológiát tanult a krakkói egyetemen. Ezt követte a fizikai munka, miközben azonban egyideig „Thália papja” volt: a „világot jelentő deszkákon” lépett fel, színházat szervezett, a

ban” elnevezésű zsinati konstitúció nagymértékben az ő műve. Mint a Szent Péter téren összesereglett olasz százezrek már első szavai után örömmel megállapíthatták, kitűnően beszél olaszul. Mint ahogy a németek arra büszkék, hogy az új pápa talán még az olasznál is jobban beszél a németet. Francia és részben angol nyelvtudása is van. A lengyel püspöki karban annak a bizottságnak az élén állt, amely a hitoktatás időszerű problémáival foglalkozott.

Karol Wojtyła főbb jellemvonásai: eleveneszű, gyakorlati érzéssel megáldott ember; hihetetlen munkabrással és közmondásos akaraterővel; fiatal, egészséges, férfias jelenség. Egyik vezető francia napilap, a párizsi Le Monde, már évekkel ezelőtt azt írta róla, hogy ő a lengyel egyház dinamikus egyénisége. És valóban ő volt Visinszki prímás után a második ember, és számos nagy, történelmi tájékozódás értelmi szerzője és kivitelezője. Például nagyrészt az ő műve a lengyel-német kiengesztelődés egyházi és nemzeti vonalon. Az auschwitzi koncentrációs tábor felszámolásának 20. évfordulóján is a megbocsájtást hirdette: „E gigantikus kálvária láttán is hisszük, hogy a legkülönbözőbb vallású, nemzetiségű és világnézetű emberek szenvedése nem volt hiábavaló, hisszük, hogy ez a szenvedés hozzájárul az emberiség megtéréséhez és egyengeti az utat a kölcsönös igazságosság, és az igazi béke felé.”

Nemcsak szervező-talentummal és céltudatossággal megáldott egyházfejedelem, hanem jelentékeny író is. Egyik fő műve: „Szeretet és felelősség”. Ez a cím már önmagában papi és szellemi program, egyben jól tükrözi az új pápa jellemét és lelki világát. „Egyén és állam” című munkája azt a természetjogban gyökerező igazságot magyarázza, hogy az állam nem lehet mindenható, az állam van az egyénért, legalábbis így kellene lenni, nem pedig fordítva. „Az erkölcs ABC-je” című könyve olyan népszerű lett Lengyelországban, mint nálunk volt valaha Tóth Tihamér számos ifjúságnevelő etikai műve. És Karol Wojtyła, II. János Pál pápa papi egyéniségét is elsősorban az etika alakította; felkészült teológus, de igazi területe nem a teológia, hanem éppen az etika, idegen tőle a teológiai csürés-csavarás. Mint elődje, I. János Pál, ő is mindenekelőtt lelkipásztor, a hit apostola, a hívek papja kíván lenni. Bár diplomáciai érzékkel dicsekedhetik, nem diplomata, nem is kuriális személyiség, hanem Szent Péter trónusán is lelkipásztor, a világ plébánosa.

CSONKA EMIL

II. JÁNOS PÁL PÁPA
Szent Péter 164. utódja

(Foto: AP)

— testvérek” — ez a gondolat önkéntelenül, természetesen tört fel a Szent- atya ajkán, veleszületett sajátja ez a pap Wojtylának és az ember Wojtylának egyaránt.

Mint ember, megismerte az élet árnyékos oldalait, küzködött a megélhetés nehézségeivel. Dolgozó-családból származott, őmaga, a fiatal Wojtyła is dolgozott gyárban, két kezével, s arca izzadságával kereste kenyerét. Nemcsak mint embernek, hanem mint lengyelnek is viszontagságos volt az élete. Két idegen megszállást kellett elszenvednie, a hitleri és a sztálini okkupációt, és mindkét időszakban lengyel patrióta maradt, a hitleri időkben mint polgári egyén, majd mint papnövendék vett részt az ellenállásban, a sztálini években mint a hit és az egyház védője került szembe a keleti megszállás tényével épp úgy, mint az ateista állam vallásellenes aspirációival. Mindent egybevetve: kemény iskolát járt ki, görögnyelvű utakon haladt előre, híven illik rá a magyar költő szava: „A mélyben kezdje, ki magasba készül...”

II. János Pál, a lengyel Wojtyła bíboros, életútját néhány józan évszám jelzi. 1920 május 18-án született Len-

krakkói „Rapszódikus Színház” egyik szervezője és megalapítója volt. De már akkor mérhetetlen vonzást érzett az igazi papi hivatás után. A német megszállók tilalma ellenére teológiai tanulmányokat kezdett, az előadásokat titokban látogatta. Pappászentelésének ideje 1946. Ezután Rómába ment papi tanulmányai folytatására, majd hosszabb időn át Beligumban és Franciaországban élt, mint az oroszok elől elmenekülő lengyelek lelkesze. 1948-ban ismét Krakóban van, befejezi teológiai tanulmányait, doktori disszertációt ír a hit problémáiról, 1953-ban egyetemi tanár, filozófiát tanít a lublini katolikus egyetemen. 1958 szeptemberében már püspök, a krakkói egyházmegye segédpüspöke. A világ egyik legfiatalabb főpapja, ekkor mindössze 38 éves. 1964-ben már krakkói érsek, 1967-ben a pápa bíborossá avatja.

Wojtylát túlzás nélkül mondhatjuk „római” pápának. Nemcsak tanulmányait folytatta az Örök Városban, hanem mindvégig annak gyakori látogatója volt, sőt, tevékenyen részt vállalt a zsinat előkészítésében éppúgy, mint a püspöki szinódusok szervezésében. „Az egyház jelenléte a modern világ-

Primátus és kollégialitás

Komplementáris elvek

Az Egyháznak hierarchikus szervezete van és ennek a hierarchikus szervezetnek a feje a pápa. A pápa egyrészt maga is tagja a püspöki testületnek, egy a sokak közt, másrészt Krisztus rendelte feje is, s ennyiben a püspökök feletti hatalommal rendelkezik. Az első vatikáni zsinat (1869–70) a pápa fennhatóságának, azaz primátusának az elvét rögzítette, a második vatikáni zsinat viszont a püspöki kollégialitás elvét szögezte le. Tagadhatatlan, hogy e két elv a gyakorlatban bizonyos feszültséget is idézhet elő az Egyház kormányzatában, bár dogmatikai szempontból nincsen ellentét a két igazság közt, az egyik kiegészíti a másikat. A pápai primátus és tévedhetetlenség dogmája kétségtelenül maga után vonta az egyházkormányzat fokozottabb összpontosítását — néha már úgy tűnt fel, mintha a püspökök a pápának csak helyettesei lennének —, viszont a kollégialitás elve hivatva van, hogy egy bizonyos decentralizációt vezessen be, ami részben már meg is történt.

A második vatikáni zsinat leszögezi a kollégialitás elvét

Egyes zsinati atyák a második vatikáni zsinaton ellenezték a kollégialitás elvét, mert attól féltek, hogy a pápai primátust gyengíteni fogja. Ezért érthető, hogy a zsinati döntésekben ismételt, szinte aggályos gonddal hangoztatják az első vatikánus által meghatározott pápai primátusnak a fennmaradását. A zsinat a pápában látja „a hit és a közösség egységének örök és látható létesítő elvét és alapját” és elismeri a primátus örökké tartó voltát (Dogm. Konst. az Egyházzól, 18). A pápai tisztséget a következő szavakkal határozza meg: „A római pápának ugyanis tisztsége folytán, — ő Krisztus helyettese és az egész egyház feje — teljes, legfelsőbb és egyetemes hatalma van az egyházon és ezt mindig szabadon gyakorolhatja” (Dogm. Konst. az Egyházzól, 22).

A CSEHSZLOVÁK ÁLLAMI EGYHÁZUGYI HIVATAL MESTERKEDÉSEI

A Katolische Nachrichten-Agentur (KNA) Bécsből és Pozsonyból keltezett egyik jelentése a csehszlovákiai állami egyházügyi hivatal mesterkedéseit leplezi le. Az állami egyházügyi hivatal megszerezte azoknak a fiataloknak a névlistáját, akik papi hivatásra készülnek és be akarnak iratkozni valamelyik szemináriumba. Ezeket a fiatalokat a csehszlovák titkosrendőrség tagjai felkeresik, s azzal biztatják őket: segítik felvételüket, sőt majd az érvényesülést is egyházi pályájukon, ha megígérik, hogy szemináriumi éveik alatt jelentéseket készítenek diáktársaik és tanáraik viselkedéséről. E spicli-szolgálat megszervezése mellett a rendőrség és az állami egyházügyi hivatal más módon is akadályozza fiatalok jelentkezését a papi hivatásra. Így például a technikai vagy ipari iskolák végzettjeinek egyszerűen megtiltják, hogy a papi hivatást válasszák. A következő szemináriumi évfolyamra csak 30 jelentkező felvételét engedélyezték, holott lényegesen több fiatal szeretne pap lenni.

Primátus és pápai csallhatatlanság

A pápai primátus magában foglalja a csallhatatlanságnak a privilégiumát is, amelyet az első vatikáni zsinat hittételnek nyilvánított ki. E dogma értelmében a pápa hit és erkölcs dolgában, amikor az összes keresztények pásztorra és tanítójaként egy igazságot az egész Egyháznak kötelezően mond ki, e döntésben csallhatatlan és tanítása nemcsak az Egyház hozzájárulása révén, hanem önmaga erejéből végleges és megváltoztathatlan (1. vat. zsinat, 4 ülészakának 4. fejezete).

A kollégialitás elvének mibenléte

A második vatikáni zsinat szerint a kollégialitás elvének a lényege az, hogy a pápával közösségben lévő püspökök szentelésük folytán és nem egy külön pápai akaratnyilvánítás következtében a püspöki testületnek tagjai és ezért testületileg — mert az egyes püspökök egyenként csak a saját egyházmegyéjüknek a főpásztorai —, az egész Egyházzért is felelősek és az egész Egyházzól gondoskodni tartoznak. Sőt amennyiben a pápával egységben vannak, a legfőbb egyházi hatalom alanyát képezik, és hit és erkölcsbeli döntéseik, ha az egész Egyházat kötelezni akarják, a csallhatatlanság kiváltságával rendelkeznek. A kollégialitás elve nem mond ellene a pápai primátus elvének, a kollégiumhoz ugyanis a feje szükségképpen és mindenkor hozzáértődik, és ez a fő a kollégiumban csorbítatlanul megtartja Krisztus helytartójának és az egész Egyház pásztorának a tisztét” (Előzetes magyarázó megjegyzés, 3). A püspökök kollégiuma tehát sohasem gyakorolhatja legfőbb hatalmát a pápával szemben. Ugyanis „a pápa a saját belátása szerint jár el, amikor — az Egyház javát keresve — szabályozza, fejleszti és jóváhagyja a kollégialis működést.” (U. o.) A pápai hatalom és a püspökök kollégialis hatalma közt az a különbség, hogy a pápa önszemélyben mindig gyakorolhatja főségi hivatalt, a püspökök viszont, bár szentelésük folytán a püspöki kollégium tagjai, mégis nem állandó jelleggel gyakorolják a kollégialis hatalmat, hanem csak időnként és akkor is a fejük beleegyezésével (U. o., 4). Ily értelemben mondja a zsinat: „Az egész egyházra kiterjedő hatalmát ez a kollégium ünnepléses módon az egyetemes zsinaton gyakorolja... Ugyanezt a kollégialis hatalmat gyakorolhatják a pápával együtt a földkerekség-szerte élő püspökök, ha a kollégium feje kollégialis cselekvésre szólítja fel őket, vagy legalábbis jóváhagyja vagy szabadon elfogadja a sok helyütt élő püspökök együttes cselekvését, és ezáltal igazi kollégialis aktus jön létre” (Dogm. Konst. az Egyházzól, 22).

Kísérletek a kollégialitás elvének fokozottabb megvalósítására

VI. Pál pápa mindvégig nemcsak tiszteletben tartotta a kollégialitás elvét, hanem azon volt, hogy érvényre juttassa. A római Kuria reformját bevezette, rendszeresen püspöki szinodusokat hívott egybe — amelyeknek csak tanácsadó jellegük volt —, a püspöki konferenciáknak nagyobb hatalmat biztosított és különböző alkalmakból felszólította a világ püspökeit, hogy vele együtt viseljék az egyházzért való felelősséget. Uralkodása kísérlet volt, hogy a püs-

pököket megnövekedett felelősségük tudatára ébressze. Tudjuk, hogy ez csak részben sikerült, sok helyütt a püspökök nem tudtak gátat vetni az egyházmegyéjükben támadott visszaéléseknek, a felelősséget a püspöki konferenciákra hártották, ezek meg a bizottságokra és így sok helyütt fejetlenség és összevisszaság támadt. Mindez nem bizonyítja a kollégialitás elvének helytelenségét, hanem csak azt, hogy a Szentszéknek a kollégialitás gyakorlatát másképpen kell majd szabályoznia.

A korán elhunyt I. János-Pál pápa rövid uralkodása alatt is félreérthet-

MEGYERI ANDRÁS:

Egy színész utolsó kívánsága

Otto Eduard Hasse nevét jól ismerik a német nyelvterület színházi világában. Különösen Zuckmayer: „Des Teufels General” c. színpadi-, illetve a „Canaris” filmszerepe hozta meg számára a döntő sikert és elismerést.

Mikor nemrégiben, szeptember közepén elhunyt, az újságok szinte kivétel nélkül kiemelték, hogy e kiváló színművész temetésén, Berlinben, sem az egykori német főváros hivatalos képviselője, sem egyházi személy nem vett részt. O. E. Hasse határozott kívánsága volt ez. Mert „amikor rosszul ment a sorom, sem egyik, sem másik nem törődött velem” — mondta állítólag. Legalábbis egyik svájci barátja szerint.

Hogy Berlin város miért nem gondolt híres fiára, erre mi nem tudunk válaszolni. De súlyosan érint bennünket a vád az egyházak felé, hogy nem törődtek vele, amikor szüksége lett volna támogatásukra. Igen, mert az egyházak elsőrendű hivatása többek között az is, hogy segítségére legyenek az embernek anyagi és lelki szükségleteiben egyaránt. E gondolat újra felidézi bennünk az evangéliumi pásztor alakját, aki magára hagyja 99 juhát, hogy megkeresse és visszavigye övéhez az egy elvesztettet. Krisztus tehát a kereszténység lényeges alkotó részévé tette az irgalmasság testi és lelki cselekedeteit.

Innen forrásozik az egyház „Népek világossága” c. apostoli konstitúciója a papi hivatásról. Ebben olvasható: „Legyen gondjuk a papoknak, hogy lelkipásztori gondoskodásuk és munkájuk közepette mindig tanúságot tegyenek hívők és nemhívők, katolikusok és nem katolikusok előtt egyformán papi és jópásztori lelkületükről. Mint jó pásztoroknak kötelességük, hogy utána járjanak azoknak, akik ugyan a katolikus egyházhoz tartoznak a kereszttség által, de hitüket nem gyakorolják.”

Kétségtelen, hogy nem minden katolikus pap áll hivatása magaslatán e krisztusi ideáloknak megfelelően. Viszont az is igaz, hogy nagyon sok lelkipásztor egész életét, erejét, egészségét áldozza föl a rábízottak érdekében. Ismerjük hősiességüket például Rhodéziában, ahol ellenséges betörések és gyilkos merényletek közepette is helyükön maradtak — híveik körében. De itt Európában is nem kevesebb hősiességet, testi-lelki erőt követel meg tőlük a lelkipásztori munka a megváltozott életkörülmények folytán. A nagycsalád, amelyben együtt élt egyszerre három generáció s mely melegágya volt a vallásos hitnek, immár a múlté. S ha nem vigyázunk, lassan multtá lesz a csa-

lenül kimutatta, mely értelemben kívánja továbbvinni elődjei újító munkáját: az ökumenizmust teljes erejével támogatni akarta, de hitünk igazságai feladása nélkül; a papi fegyelem visszaállítását követelte; a liturgiai visszaéléseket megszüntetni óhajtotta; Sz. Ágostonra hivatkozva kijelentette, hogy az Egyház előljárói akkor szolgálják Isten népét, amikor kormányozzák; a püspököket felszólította, hogy Krisztustól nyert hatalmuk tudatában irányítsák a rájuk bízottakat, mert különben mindenki parancsolni akar az Egyházban és ez fejetlenséget és anarchiát okoz. Programját, sajnos, nem tudta megvalósítani, de reméljük, hogy utódja majd valóra váltja azt a reményt, amelyet I. János-Pál pápa mindnyájunk lelkében keltett.

lád intézménye is. A gomba módjára fel-növő új városok és városrészek átköltözésére csábítják az embereket. Az egykor homogén vallási közösségek felbomlanak, szétszóródnak, eltűnnek az acél és beton építmények szürke rideg-ségében. De vannak más nehézségek is. Legtöbbször ugyan elutasítják maguktól a materializmust, mint ideológiát, életüket mégis a materialista élet- és világszemlélet vezeti. Egyetlen céljuk megszerezni mindent, amit a jólét kínál, belekóstolni minden élvezetbe, ami megszerezhető — sokszor erkölcsi gátlások nélkül. Milyen eszközökkel, milyen furfanggal tudja a lelkipásztor az anyagi világhoz tapadó embert rávezetni a keresztény hit „más világnak” szeretetére, amely ezen a földön — lelki bé-kesség és erőn kívül — semmit sem nyújt? Sőt éppen ellenkezőleg: követel, — áldozatot és önfegyelmézet!

Ilyen és még sok más, itt el nem mondott, a lelkipásztori gondozást akadályozó körülmény közepette lehet-e követelni az egyházaktól, hogy minden egyes emberrel külön törődjenek?

A második világháborút követő gazdasági fellendülés, jómód s ennek nyomán az elvilágiasodás, a materialista gondolkodás megapasztotta az áldozatot, lemondást, Isten és ember önzetlen szolgálatát követelő papi hivatásokat. Ennek az lett a következménye, hogy ma már nem ritkaság az 5-8 ezer lelket számláló plébánia. Elképzelhető-e, hogy a lelkipásztor minden hívét ismerje? De ha ismerné is, — tudhatna-e szívük minden gondjáról-bajáról? Különösen akkor, ha az arra rászorulók maguk nem jelentkeznének, hogy segítségre van szükségük? Néma gyerekeknek anyja sem érti a szavát! — tartja a magyar közmondás. És: az eltévedt bárány is béget az anyja, a nyáj és pásztor után.

Annyi lehetőség van, hogy az ember, aki Istennek, egyháznak háttal fordított, megtalálja — ha előbb nem, a betegsége — a kiengesztelődést és békeséget. O. E. Hassenak is megvolt erre a lehetősége. Hiszen orvosokat és kórházat mozgósított, amikor megbetegedett. Csak egy gombot kellett volna megnyomnia, hogy pap jöjjön betegágyához.

Halála napján — az újságok beszámolója szerint — még egy pohár pezsgőt kért. Az orvos megmondta a nővérnek, hogy teljesítse a kérést, mert közvetlen közel már a vég. O. E. Hasse megitta a pezsgőt és néhány óra múlva meghalt.

A régi keresztények imádkoztak a (Folytatás a 4. oldalon)

Mit kopog az írógép...?

- *Hálát Istennek...!*

Öt évvel ez előtt került kezembe ez az írás, melyből azóta is — el-elolvasván — mindig erőt merítek s mint megrendítően aktuálist, lelki épülésünkre rövidítve nyilvánosságra bocsátok.

„Egy ujjá sincs a húszból, immár 28 éve, e sorok írójának. Ezért csupán egy fordított ceruzával üti jobbkéz csonkjával az írógép billentyűit. Mégis oly nagyon boldog, hogy úgy érzi, nagy örömét másokkal is közölnie kell, hogy háláját Istennek úgy mondassa el, hogy azt mások is meghallhassák. Talán erőt és biztatást merítenek saját keresztjük viseléséhez...

Igen, nekem, e sorok írójának, (kis szürke ember a tízmillió honfitársból), a közelmúltban két gyönyörű örömnemem volt.

Nemrég töltöttem be 50. életévemet, s a fél évszázad annál inkább nagy idő, mert ebből 28-at immár két kéz- és két lábcsonttal éltem le. Mégis Istennek hála külön is azért, hogy csak testileg érzem rokkantnak magam, és az Ő különös kegyelme, hogy lelki békeséget, kiegyensúlyozottságot és erőt adott keresztmem elviseléséhez.

A másik örömnemem ezüstlakodalomunk, 25 éves házassági évfordulónk volt. A hálaadó szentmisét ugyanaz a pap mondta, áldott meg minket és gyűrűnket, aki 25 évvel ezelőtt esketett. Aki előtt megfogadtuk, hogy Istentől kapott gyermekeinket elfogadjuk és egymást soha el nem hagyjuk. — Hálát adni jöttünk feleségemmel, ki időközben mellettem és értünk az élet terhei alatt szintén részben megrokkant. Hűsége tanúságaként ott állt mellettnk négy gyermekünk is, kiket Isten adott. Megköszönni jöttünk az Ő kegyelmét, mert csak saját erőnk kevésnek bizonyult volna...

E nagy évfordulón a templomban egyedül volt a mi kis családunk, úgy mint az élet súlyos problémáiban is annyiszor. De mégis ott éreztük magunk felett azok szellemét, kiknek közbenjárása átsegített bennünket göröngyös életútunk minden nehézségén: Nagyszonyunk, szent Antal, szent Judás-Tádé, Kaszap István stb. ... Mi tudjuk, mert éreztük, hogy rajtunk hányszor segítettek!...

Az ünnepi ebéd után megköszöntük gyermekeink szép ajándékát. Mi ily szép ajándékot nem tudunk adni Nektek, de szeretnénk valami olyan örökértékűt adni, amit mi is kaptunk a szüleinktől s amiből majd egyszer Ti is adhattok a gyermekeiteknek. Amint a mi maroknyi kis népünk csak úgy maradhatott meg itt a népek történelmének országútján, hogy Szent István királyunk keresztény Istenhitet adott a magyarnak és Nagyszonyunk oltalmába ajánlotta halála előtt a nemzetet, — ugyanígy a mi kis családunkat is a sok megpróbáltatás közepette csak az tartotta meg, hogy a jó Istenbe és a Szűzanyába tudtunk kapaszkodni. Ti se feledkeztek meg Róluk soha, jó sorsotokban sem, hogy a balsorsban is Hozzájuk tudjatok fordulni...

...Édesanyátokról és házasságunk első idejéről még néhány szót had' említsek meg. Petőfivel együtt mondhatjuk: „Mi Ő nekünk? azt el nem mondhatom, mert nincs rá szó, nincsen rá fogalom.” Szeretéből úgy állott mellém, hogy szinte észrevétlenül félvállal az én keresztmet is segítette. Önbizalmat, életkedvet, alkotmánygyást adott, szinte újra egész-emberként mehettem mellette életutamon. Vállalta a megpróbáltatá-

sokat, vádaskodásokat és egy súlyos évtized legnehezebb anyagi nehézségeit. Azután mindezek közepette jöttetek Ti sorban, pedig már az első szülés után életveszélybe került és a négy hónapos klinikai kezelés és tüdőgyulladás alatt többször megingott az orvosok hite felépülésében.

Akkor az ágy lábánál állva a kezelőorvossal, kinek kezében injekciós tű volt, úgy éreztem, hogy az én imáramulcsolt két csonkomban is van annyi erő! Hittem, hogy a jó Isten megsegíti őt, hisz' csak ő tudja igazán, milyen nagy dologra vállalkozott drága Feleségem, amikor mellém állt... Most, hogy az ünnepi ebéd után asztalunknál négy gyermekünk is ott ült, elmondtam nekik az akkori orvosi véleményt: lehetőleg ne legyen több gyerek, de legalább öt évig semmiképp sem. Most rámutattam a mellettem ülő István fiamra: Te most nem lehetnél, mert Te egy év múlva születnél... és Laci sem, aki három év múlva születnél... De Te, legkisebb fiam, Jancsi, Te sem lehetnél, mert Te ugyan hat év múlva születnél, de még azt sem javasolták az orvosok... Most már talán jobban megértitek, hogy mit is vállalt Édesanyátok, mikor csupán a

Vörösmarty víziója a nemzethalálról mindig visszatérő rémkép a hazánk sorsáért aggódók lelkében. Hiszen geopolitikai helyzetünk, testvértelenségünk, pártviszályra hajló természetünk, külső és belső ellenségeink már sokszor juttattak létveszélybe. Az utolsó félévszázad magyar vérvesztesége akkora, hogy egy sokkal nagyobb és biológiailag sokkal vitalisabb nemzetnek is sok lenne. A századforduló óriási kivándorlási hullámai több mint egy millió magyart sodortak el a nagyvilágba, főleg Amerikába. Ehhez járult az I. világháború több mint félmillió vérvesztesége, majd a trianoni szörnyű megcsonkítás, amely a magyarság egyharmadát szakította el

lelkiismeret szavára hallgatott és a Jóistenben bízva titeket mind a világra hozott. Éltünk Isten rendelése szerint. ... S most ismét megköszönöm Uram, hogy türelmi időt és ha megpróbáltál is a kereszttel, annak elviselésére elég erőt és kegyelmet adtál... Köszönöm, hogy bár kezeim nincsenek, megerősítettél, hogy csonkjaim imára kulcsolni tudjam. Megtanítottál, hogy sohase azt sajnáljuk, ami elveszett, hanem annak tudjunk örülni, ami megmaradt, és azt a Te dicsőségedre használjuk..."

... Az írás még tovább tart... Nehéz könnyek nélkül olvasni. Hol van a mi „jólét-hítünk” ettől az Istenbe vetett feltétlen bizalomtól?!...

(Közlésre adta: B. Á. — Bad Ischl)

Virágok példája

Régi halál-ének a Kájoni-kódexből

Kaszás e földön a Halál,
ki mindenütt rendet kaszál.

Ereit mutattya,
kaszáját forgattya;
Virágokat nem szán,
kórókkal egybehány.

— Jaj, ódd magad szép virágszál!

Fáradhatatlan arató,
mert Sarlója mindenható.
Kinél nincs élesebb
semmi, vagy sebesebb.
Mert minden ezentül
előtte földre dül.

Halál órája folyton foly,
éretlen fővel sem gondol.
Szertelenül kaszál,
kikeletben sem áll,
Sőt téiben is talál,
amit vágjon halál.

Hol vattok füvek tüköri,
rózsák s virágok címeri?
Igen meghírvattak,
már el is szárattak,
Kik minap friss színben
tündöklöttek éppen.

Ti is Csillag-virágocskák,
szép színnel festett orcácskák:
Kik most kevélykettek,
s hányátok színetek,
Elementek, elementek, —
meg nem menekedtek.

Hétszínű szép Violácska,
te is Pünkösdi-rózsácska:
Bársonyos színeddel,
avagy friss hímeddel
Nem használz előtte,
ha nyilát rád lőtte.

Tündöklő szép Bársony-virág,
olyan lesz csak, mint asszu-ág.
Semmit szép színeddel,
nem használz ezennel.
Elesel, mert Halál
levág, ha rád talál.

Szekfű, mely szépnak láttatik,
de arra nem találtatik:
Még Rosmarinok is
rettegnek s félnek is,
Mert álnok s véletlen
Halál s kegyelmetlen.

Elesél hát szép Virágszál,
Halál kaszája reád száll:
De te Napra néző,
jövendőt intéző
Virág, vég-órásra:
vigyázz jól magadra!

A Mennyei Virágos-kert
jó füveknek szép helyet vert.
Ott megvirágoztok,
kik itt jól vlgáztok,
Kaszástól nem féltetek,
mert örökké éltek.
— Szép Virágok, örüljete!

„Aki jól készül fel a végső útra, nem retteg többé a haláltól” — ezt példázta — virágokról szólva ez a latin himnusz nyomán készült magyar „halál-ének”, amely a 17. századból való Kájoni kódexben maradt ránk. Az énekben szereplő virágok különböző tulajdonságok: szépség, gazdagság, kevélység megszemélyesített jelképei. Különös figyelmet érdemel az a körülmény, hogy a magyar énekben három strófával (s talán a legszebb hárommal!) több van, mint a latinban. Kétségteljesen annak bizonyosága, hogy az ismeretlen magyar költő — megérdemelté a megtisztelő nevezetést! — az eredeti szöveget nemcsak fordította, hanem valódi poétai ihlettel szabadon átköltötte. Méltó a bemutatásra régi költészetünk e pompás darabja.

Sz. J.

és tette ki az erőszakos idegen beolvasztás veszélyének.

A trianoni nyomorúság újabb száz ezreket kergetett szét a nagyvilágba az elcsatolt magyar területekről, de a földinség miatt az anyaországból is. Ezenkívül már kikezdte egyes magyar vidékeinket az egyke rákfenéje (Ormátság!).

A II. világháború harctéri és otthoni veszteségei még nincsenek számba véve. Otthon ennek a roppant fontos kérdésnek nincs gazdája. Az sincs felmérve, hogy a 45-ös összeomlással hány száz ezer magyar, köztük ezerszámra családok, hagyták el kétségbeesett reménytelenségükben az országot. Az sincs még sehol összegyűjtve és lerögzítve, mennyi magyar, főleg fiatal, került hóhérkézre, pusztult el börtönökben, hadifogságban, vagy szovjet megsemmisítő táborokban. Az 1956-os szabadságharc csak hozzávetőleges becslések szerint vagy 20.000, megint csak fiatal, magyar életébe került, akik vagy a harc, vagy megtorlás áldozatai lettek. Ha hozzávesszük a kb. 200.000 menekültet, akik az orosz intervenciókor pánikszerrűen özönlöttek ki az országból, akkor némi képet alkothatunk magunknak arról, milyen rettenetes volt ez az utolsó nagy érvágás.

Mindehhez járult még a sötét Rákosi-korszak nemzetirtó abortus-rendelete. Éveken keresztül irtották magyar orvosok, magyar anyák és apák kívánságára a még meg nem született magyar életet. Becslések szerint többet, mint amennyit a II. világháborús szörnyű idők összesen követeltek.

Aggodalmunkat csak növeli az a tény, hogy az otthoni rendszer csak a maga önző érdekeit védő és idegen érdekeket kiszolgáló része, nem törődik magyar nemzetpolitikai létkérdésekkel (így pl. az erdélyi magyarság szisztematikus kiirtásával, ifjúságunk vallásferkölcsi és nemzeti lezüllesztésével). Nem csoda, ha népe sorsáért idegenben aggódni kényszerült magyar ezekre a riasztó tényekre még talán sötétebben lát mint az otthoni magyar és végre már biztatóbb híreket vár otthonról...

Ebben a szörnyű veszteséglistában csak az a még szörnyűbb, hogy ennyi vér nem magyar érdekekért folyt. A nemzet sorsának felelős vagy felelőtlen intézői nyomtak vándorbotot nincstelen testvéreink kezébe, vagy vitték ki világcsataterekre idegen nagyhatalmi érdekekért. És ami a legszomorúbb, mind a náci világban, mind a szovjet megszállás alatt magyarok lettek magyarok árulói és kiszolgáltatói, börtönőrei és hóhérai. Ebben túltettünk minden más nemzetet...

És mégis! A szomorú perspektívában egy a vigasztaló: nekünk mindig voltak és most is vannak hőseink, akik, ha kellett, életüket adták a hazáért. Az ő vérük lett a nemzet magvetése...

Sok szó esik ma arról, hogy minek ez a hősiesség? — Többre vitték a megalkuvók... Különösen 56 véraldozatával kapcsolatban hajtogatják szívesen. — Nincs igazuk! Minden emberi közösség: család, társadalom, nemzet egyének áldozatán épül föl és áll fönn. Szétbomlik ott, ahol megszűnik ez az áldozatvállalás a közösségért.

Ilyen szellemben emlékezünk október 23-án és halottak napján azokra a magyar testvéreinkre, akik életüket áldozták azért, hogy a nemzet szabadon élhessen.

H. F.

Mindszenty bíborossal a celli Máriánál

I.

Családunk kedvelt búcsújáráshelye volt a Vas megyei Celldömölk, vagy ahogy neveztük, Kiscell. Nagyanyám még „nagy” Cellbe, vagyis az ausztriai Maria Zellbe szokott menni és szüleim is az első világháború után útlevél nélkül utaztak zárandok-csoporttal Maria Zellbe.

De mi, a gyermekeik, csak Kiscell-t ismertük, ahol májustól kezdődtek a búcsúk. Az első Szentháromság vasárnapján volt, akkor édesanyám ment a búcsúra; a második nagy búcsúra, Nagy boldogasszonykor nagyanyám ment és mindig magával vitte egyik unokáját is. A főbúcsú szeptemberben, a Mária- nap utáni vasárnapra esett, azon nagyobb testvéreim vettek részt.

Harminc éve, 1948-ban ünnepelte a kegytemplom 200 éves évfordulóját. Sohasem látott még olyan tömeget a kis városka, ahányan a jubileumi évben felkeresték. Főleg a szeptemberi búcsúra indultak sokan. Mi is nagy csoportban álldogáltunk a Vas megyei falu vasuti várótermében. A forgalmista azonban kijelentette: „Hiába várnak, Cell felé jegyet nem adhatok”. Mellettem egy három gyermekes asszony sírándozott „De mi nem is búcsúra akarunk menni, hanem a keresztényünk esküvőjére. Kedves főnök úr, adjon nekünk jegyet”. — A fiatal forgalmista elpirult az előléptetésre, de jegyet nem adott. Tudta jól, hogy az Igazgatóságtól miért tiltották meg, hogy Cell felé jegyet adjanak. Valaki ott lesz holnap a celli búcsún, akitől félnek a kommunisták. Aki erősebb mint ők és szembe mer szállni a vörös hatalommal. Pedig nincsenek katonái. A fegyvere: a szó. Szavai azonban gyűjtanak és a szavára tömegek mozdulnak meg. Kérges kezű férfiak magasra emelik a csoportok élén a keresztet. Nyári szellő lengeti a Szűz Máriás lobogókat a fiatalok kezében, ahogy énekelve, imádkozva elérik a régi kegyhelyeket. Mária népe hitet tesz a Nagyasszony mellett.

Az egyik bácsi rákiáltott a vasutasra: „Ne vacakolj, Marci, adj jegyet, csak nem tolod te is a kommunisták szekerét?” Halkan odasúgta a kis for-

Engeszteljünk!

A Sanktgallen-i magyarok már a nyolcadik engesztelő zárandoklatot vették a Dreibrunden-i Mária kegytemplomba Hazánk felszabadításáért.

Immár 33 esztendeje tart Hazánk megszállása. A Szovjet kommunista hatalom irtó hadjáratot folytat a vallás ellen. A keresztény Magyarország megmentéséről van szó! Földi hatalmakban alig remélhetünk, ezért engesztelni és imádkozni akarunk Hazánk felszabadulásáért, a Regnum Marianum helyreállításáért.

Dr. Vecsey Lajos magyar lelkész, külön füzetben ismerteti az engesztelés módját, megfelelő imádságokkal. Cím: CH-9053 Teufen - Ar. „Fernblick.” Tl. (071) 33-39-25.

HELYESBITÉS. Legutóbbi számunk 3. oldalán, Dénes Tibor cikkében, a 4. hasábon az utolsó bekezdés 3. sorától a helyes szöveg: „Amint hogy kötelességünk eszméltetni e kapocs roppant jelentőségére azokat, akik zsenge koruknál fogva már nem nevelkedhettek a magyar nyelvközségben. Akik pályában voltak vagy karunkon ültek, jóesetben...” stb.

galmista: „Mit gondol Pista bácsi, hiszen az én édesanyám is itt van magukkal. De ha jegyet adok, holnap kitesznek. Szálljanak fel jegy nélkül. Olyan sokan vannak, a kalauz sem tudja leszállítani magukat a vonatról.”

A rövid pár kocsiból álló szerelvényt megrohantuk, de az utasok egy része

A CELLDÖMÖLKI KEGYTEMPLOM
1748

leamaradt. Volt akinek már csak a lépcsőn jutott hely. A kalauz nem is kért jegyet, mert mozdulni sem tudott a tömegtől. Egész úton zengett az ének és az állomáson, amikor beért a vonat, szívből énekeltek: „Köszönteni Máriát jöttünk, Jézus szent Anyját, kiscelli Szűz Máriát”.

Az állomáson rendőrök álltak és igyekeztek szétkergetni a tömeget. Szökösve, egyenként mentünk a templom felé. Az emberek egy részét a várótermbe terelték.

Hosszúnak tünt az éjszaka és szomorúan találgattuk, hogy a Hercegprímás urat beengedik-e a városba. Reggel még fáradtabb emberek érkeztek, gyalogos búcsúsok, akik a kukorica földeken töltötték az éjszakát és kerülő utakon, mellékutakon értek a templomhoz. A templom körül szirénázó rendőrautók száguldoztak, és ott álltak a tűzoltó kocsik. A rendőrök itt is durva hangon kiabálva igyekeztek szétoszlantani a tömeget. Egy fejkendős asszony, kezében rózsafüzérrel, odament a rendőrök elé és azt mondta: „Tudják meg, ha ágyúval állnának itt, akkor is itt maradnánk” (Milyen erős volt akkor még a hit az országban!). Erre a tűzoltó kocsik valami sárga folyadékot löveltek a templom körül.

És megérkezett a Hercegprímás. Sugárzott róla az erő és bátorság. Osztálytársaim előtte nap azt mondták: „Ha bejutsz, leírd ám a beszédet”. A táskában ott volt a papír és a ceruza, de nem tudtam elővenni. A nagy tömegben és a könnyektől úgy sem tudtam volna írni semmit. Mert sírt a kiscelli Mária előtt az egész templom népe. — „Látjátok, kedves híveim, Mária országában így kell szenvedniük Mária tisztelőinek. De álljuk a harcot Nagyasszony és kérünk, mutasd meg, hogy anyánk vagy! Ti pedig legyetek erősek és bátor lelkűek mindnyájan, akik az Úrban reménykedtek, mert Isten, aki vállunkra rakja a keresztet, hatalmas is annak leemelése” — mondta a Hercegprímás úr.

Szeptember volt, Mária- nap utáni napfényes vasárnap és decemberben, mire lehullott az első hó, letartóztatták a Hercegprímást.

(Folytatás a köv. számban)

Árpádkori lelet Felsőőrön

Az Osztrák Műemlékvédelmi Hivatal utasítására 1975 tavaszán kezdték meg a felsőőri katolikus ravatalozó, az egykori plébániatemplom művészettörténeti és archeológiai vizsgálatát. Már a külső vakolat eltávolításakor kiderült, hogy az épület sokkal régebbi, mint ahogy addig hitték. A templom déli falán három lőrészterűen befele keskenyedő ablaknyílás került elő a vakolat alól. A keskeny, gótikus ablakok a 13. század végén készült templomerődre utalnak. A durva terméskövekből épült falakat a 17. században téglafallal meghosszabbították, félkör alakú apszist és tornyot építettek a középkori templomhoz. A következő feladat a fundamentum átvizsgálása volt.

Felszedték a padlózatot az őstemplom 10x10 méteres alapterületén és kutatóárkokat készítettek. Az agyagos talajban több kerek alakú elszíneződésre lettek figyelmesek a régészek. Hamarosan megállapították róluk, hogy oszloptartó lyukak voltak és semmi összefüggésük sincs a templomépülettel, akár csak az apszis térségében feltárt trapéz alakú tűzhely-gödörnek. A tűzhely hamurétegében nagyon sok cserép darab, edény és köcsög töredék került elő. A középső és legnagyobb átmérőjű lyukban ugyanolyan cserepeket találtak, mint a tűzhely hamujában. A kutatók számára nem volt kétséges, hogy egy koraközépkori ház alapjaira bukkantak. A középső lyukról először azt hitték, hogy a ház fő tartóoszlopának befogadására szolgált, a cserép-lelet azonban ellentmondott a feltevésnek. Olyan funkciója lehetett ennek a gödörnek, amely nem a ház konstrukciójával, hanem a lakók mindennapi életével állt összefüggésben. Az előkerült cserepek nagy mennyisége arra utal, hogy a házat sokáig használták. A kunyhó padlózata döngölt agyag volt, amelybe — megszáradása előtt — belelépett a házörző kutya és feltűnően nagy mancsát (7 cm széles) megörökítette az utókornak.

A cserepek díszítése egyértelműen azt igazolja, hogy a ház már a 12. század közepén állt és egy árpádkori magyar településhez tartozott. Mivel a honfoglaló magyarok nem építettek mágányos házakat, tanyákat, biztosra vehető, hogy a templomdombon és akörül a 12. században már összefüggő település volt, itt laktak a gyepűkapukat védő határőrök. Ez az árpádkori lelet megdönti azt a korábbi felfogást, hogy Felsőőr eredetileg a mai helyétől mintegy 3 km-re északnyugatra, az Östörmen dűlő térségében feküdt és onnan csak 1289-ben költöztek le az örök a Pinkavölgyébe, miután Albert osztrák herceg elpusztította őrhelyüket. A templomdombon feltárt koraközépkori ház viszont megdönthetetlen bizonyíték arra, hogy Albert herceg hadjárata idején Felsőőr már a mai helyén állt. Az ásatást végző régészek becslése szerint a 13. század második felében, 1260 és 1280 között épült a templom. A stílusából ilyen pontosan nem lehetne ezt megállapítani, épülhetett volna húsz évvel később is. A régi árpádkori kunyhó talaja és a templom fundamentum közötti résből azonban előkerült egy bécsi pfenigg, amelyet 1261 és 1276 között vertek. A kutatók szerint az érme a templom építéskor került a lelőhelyre, így a fenti két dátum közé teszik az építés időpontját. Ez a feltételezés azonban még bizonyításra vár. Egyelőre az a lehetőség ugyanúgy nincs kizárva, hogy

a pénz az árpádkori házhoz tartozott, mint az a körülmény, hogy az 1270 körül előállított érme még húsz évvel később is forgalomban volt. Utóbbi esetben a pénz akkor is összefüggésbe hozható a templomépítéssel, ha az csak az 1289-es hadjárat pusztítása után kezdődött el.

Feltűnő ugyanis, hogy a templom legősibb falrészein nyoma sincs az 1289-es pusztításnak, pedig írásos emlékeinkből tudjuk, hogy Albert herceg elpusztította a felsőőri határtelepülést. Különbözőben is nehéz elképzelni, hogy az árpádkori falu ép, használatban lévő házait, az épülő templom, a körülötte létesített udvar és a temető miatt lebontták volna. Sokkal nagyobb a valószínűsége annak, hogy Albert korában még nem volt templom Felsőőrnek, így a Németújváriak elleni hadjárata során csak a település házait pusztíthatta el. Ebben az esetben nagyon is elképzelhető, hogy 1289 után nem építették fel újra a dombtetőn a felperzselt házakat, helyet teremtve az épülő templomnak. Sőt az sincs kizárva, hogy a néphagyományban mégis van némi igazság és bár a határőrök lakóhelye a Pinka völgyében volt, az őrhelyük arrébb volt, egy kiemelkedő magaslaton, ahonnan szemeltarthatták a gyepűkapukat és füstjelekkel értesíteni tudták a hátországot a közeledő veszedelemtől.

Ezeknek a kérdéseknek végleges tisztázására további ásatásokra lenne szükség a templom környékén. Megnehezíti a kutatást, hogy a középkori temetőnek feltehetően sok házikó esett áldozatul. Mégis érdemes lenne újabb ásatásokkal eldönteni az árpádkori magyar település még tisztázatlan kérdéseit, elsősorban a település kiterjedését. Annyi már most is bizonyos, hogy a honfoglalás előtt ezen a helyen nem volt település, a felsőőri templomdomb első lakói magyarok voltak.

Egy színész utolsó kívánsága

(Folytatás a 2. oldalról)

jó halál kegyelméért. Ma már ez is kiemeg a divatból. Mintha az örök életre eljutni olyan magától értetődő lenne, mint a gombnyomásra kigyúló vilanyfény, vagy TV-műsor. A jó halál azonban nem magától értetődő valami, hanem kegyelem. Isten ajándéka a benne hívő embernek. Isten kinyújtott keze, hogy átsegítse az embert a küszöbön az új életre. A keresztény ember szívében a hit az az adó-vevő készülék, amellyel tartja a kapcsolatot Istennel, az élet Urával. A hitetlen ember tragédiája, hogy neki nincs ilyen készüléke. Ha volt is valaha, — miután egész életében annyira csak a földnek, az anyagi javaknak élt, nem volt sem ideje, gondja, sem igénye, hogy erre az adóra hallgasson. S a készülék így be is szüntette működését.

A földtől való búcsúzáshoz így elég egy pohár pezsgő is.

Erre emlékeztet O. E. Hasse utolsó kívánsága.

Ausztriába látogató turisták figyelmébe Második kiadásban is megjelent

Juhász László:

BÉCS MAGYAR EMLÉKEI c. könyve.

168 oldal, 18 illusztráció.

Ára: 15 DM, 100 Sch, vagy 7 \$.

Megrendelhető: Dr. László Juhász,
8 München 80. Bülowstr. 10/2.

Erdélyi helyzetkép

HIPOKRATA HARC A KATOLIKUS EGYHÁZ ELLEN

Kezdjük ezúttal derűsebben, néhány — a helyzetre jellemző közszájon forgó — viccel... Kolozsváron egy román paraszt ácsorog minden reggel egy újságos bódé előtt, a címlapokat böngészve, de sosem vásárol újságot. Napok múlva az elárúsítónő nem állhatja meg szó nélkül: „Keres maga valamit az újságban?” Mire a paraszt: „Egy gyászjelentést”. — „Nade azt sose fogja így megtalálni, mert a lapok a gyászjelentéseket egészen hátul, kis betűkkel írva, majdnem elrejtve közlik.” — „Dehogyanem! Azt a gyászjelentést, amelyikre én várok már régen, az újságok a legnagyobb betűkkel az első oldalon fogják hozni.”

Másik vicc... Temesvárott egy román pártfunkcionárius nagyképűen egy jugoszláv látogatóhoz fordult: „Mi lesz Jugoszláviával, ha egy napon Tito meghal?” — „Ne aggassa az magát eivtársam! Törődjék inkább azzal, hogy mi lesz Romániával, ha Ceausescu még sokáig él!”

Egy tipikus székely tréfa... A falusi párttitkár összevész egy paraszttal és mérgében két hatalmas pofont ad neki. A székely bízva a számtalanszor meghirdetett pártatlanságban és igazságosságban, ami a népi demokráciára oly jellemző kell legyen, beperli a pártpotentátot. A bíró azt el is ítéli és a következő ítéletet hozza: „A párttitkár elvtárs súlyos vétséget követett el. Büntetésül fizessen 1.000 leit az államkasszába, 500-at a központi pártkasszába és további 300 leit a falu pártjának. Punctum.” Mire a székely: „Na és mit kapok én?” A bíró: „Te már megkaptad a magadét!”

*

Az Egyház bekerítése, lassú megfojtása egy napra sem szünetel. Természetesen Gyulafehérvár a vallásos élet központja, ahol Márton Áron püspök sziklaszilárdan, korát meghazudtolva megingathatatlanul védi az egyházi érdekeket és a híveket, kik túlnyomó többségükben magyarok, de vannak népinémetek és olyan románok is, akik a görög katolikus egyház felosztása után sem voltak hajlandók régi hitüket megtagadni és ünnepnapokon a 13. századból származó, gótikus, omladozó „magyar székesegyházba” járnak misére és nem a mellette kérkedően ápolts és hivalkodó bizánci, görögkeleti templomba.

Érdekes, hogy Erdélyben van elég magyar pap. Annyi a jelentkező a szemináriumba, hogy Gyulafehérvár nem képes őket befogadni évek sora óta. Amikor Döpfner kardinális, öt évvel ezelőtt Gyulafehérváron járt, meglepetve látta a zsúfoltságot. Egész Erdélyből 130 hallgatót vettek akkoriban fel, beleértve a Szatmár-Nagyvárad-i csonka egyházmegyét, Temesvárt és Iassit is. A kardinális a nyugatnémet püspöki kar nevében felajánlotta, hogy rendelkezésre bocsátják egy új modern szeminárium építési és berendezési költségeit. A tervekhez a román kormány is hozzájárult, de megvalósításukat alattomos módon megakadályozta.

Az akadémikusoknak, kellemetlenkedésnek sokféle változata van. Gyulafehérvár városi tanácsa például feltörette a püspöki palotához vezető utat, hogy autóval ne lehessen az udvarába behajtani. Évekbe tellett, amíg a tiltá-

kozásoknak foganatja lett és a felásott gödröket betömték.

Hat évvel ezelőtt körülállványozták az Árpád-ház királyainak korából származó székesegyházat, amely omladozott és beomlás fenyegette a tetőt és a tornyot. A fontos „műemlék restaurálásáról” beszéltek, de gyakorlatilag évek óta keresztül semmi sem történt. A homlokzat lemállott és óriási károk, valamint veszélyek fenyegettek. Az állam hagiogató taktikával azt is megakadályozta, hogy az egyház saját költésére végeztesse el a szükséges restaurálási munkát. Maga az állítólag javításra szoigáió állványzat is teljesen elrohadt időközben, úgyhogy emiatt is komoly testi veszély fenyegette a hívőket. A püspök dacolva a hatósági taktikával, 1978 tavaszán 40.000 lei költséggel, saját felelősségére lebontatta az összedőléssel fenyegető állványokat.

A székesegyházban van Hunyadi János, Hunyadi László és Szilágyi Erzsébet eltemetve; szarkófajaik kirabolva. Az idegenvezetők felsőbb utasításra nevüket csak románul említik, de azt se szívesen és nem valami gyakran. A történelmi vonatkozásokról, jelentőségről szó sem esik. Ugyanigy történik Brassó mellett Törcs várban, amelyet csak románul Gran-nak említenek, elhallgatva, hogy Nagy Lajos király feleségével ott éjszakázott. A magyar történelmi vonatkozásokat és emlékeket még az emlékezetből is ki akarják törölni.

A vasárnapi nagymisén a gyulafehérvári székesegyházban bizony alig van több magyar, mint 50—70 idős ember, mert a fiatalságot a párt tömegszervezetei segítségével elidegenítették a vallástól. A magyar istentisztelet után a német és román misén megtelik a templom, mert sok román így tüntet a görög katolikus egyház, saját nemzeti egyháza kényszerbeolvasztása ellen a görögkeleti egyházba. Éppen az egyszerű emberek tartanak ki tüntetően régi hitük mellett.

Szembetűnő a küllemi eltérés a pravoszláv és a katolikus katedrális közt. Az előbbi áldozatot nem kímélve ápolják, a katolikus gót műemléket mestersegesen teszik tönkre.

A Székelyföldön Nagybaldogasszony-napját, azaz Mária mennybemenetelét ma is megünneplik. Különösen megkapó és megható az ünneplés Csikkarcialván (románul Circa-nak nevezik) a szentistváncorabeli templomban.

Máriaradnán kihál, elnéptelenedik a ferencendi kolostor, ahová egyre kevesebb búcsújáró és zarándok érkezik.

A magyar emlékek eltüntetése terén szabadon száguldhathat a sovinszta fantázia. A plébániáknak pontos leltárt kellett készíteniük műkincseikről, történelmi emléktárgyaikról és be kellett szolgáltatniuk a régi anyakönyveket. Egy egyáltalán nem szép napon mindent elszállítottak hatósági autókon. Az értékek egy része múzeumokba vándorolt, a magyar történelmi múlt emlékei viszont nyomtalanul eltűntek.

A Janus-arcú „szocializmus” augusztus 23-át, mint a „Felszabadulás ünnepét a fasizmus alól” (1944. augusztus 23-án ugrott ki Románia a második világháborúból) görögültzettel, lobogótt lengetve, énekelve és táncolva, két napos teljes munkaszünettel üli meg évente. Csak az a szépséghibája, hogy utána önkéntes robottal kell a mulasztást le-törleszteni.

Közi Horváth József 75 éves

Izig-vérig magyar papi életéről il-lik megemlékeznünk addig, amíg egyre ritkuló sorainkban testi és szelle-
mi ereje teljében magunk közt tudjuk őt. 51-esztendő szakadatlan munka áll élete mögött, mindig a magyar né-
pért, történelmének eme legnehezebb utolsó fél évszázadában. Csak 20 esztendő telt el ebből otthon. Mindjárt új-
miséje után, 1927-ben, a csonka ország mostoha körülményei között találjuk őt a magyar egyházi és politikai élet küz-
dőporondján, majd a Hitleri és a II. Világháborús idők keserves magyar ki-
űtkeresésének legnehezebb fázisaiban is, ott, ahol leghevesebb és legveszélyesebb volt ez a küzdelem.

Mint győri szemináriumi prefektus, szerkesztője a Dunántúli Hírlapnak és egyik megalapítója a Győri Szociális Munkásegyletnek, 1934-ben Keresztény Szocialista pártprogrammal megnyeri a Győri törvényhatósági választásokat. 1935-ben az országos Akció Katolika titkára. Részbe van a nagy katolikus országos gyárimunkás EMSZO, KIOE és földműves szervezetek: KALOT (félmillió legény) és KALASZ (falusi lányok szervezete) megalapításában.

Kiadja magyar nyelven a legkorszerűbb pápai enciklikákat: XIII. Leó híres Quadragesimo Anno-ját egy millió példányban, — XI. Pius pápának a Kommunizmus ellen írt ('Divini Redemptoris') enciklikáját „Korunk legnagyobb veszedelme” címmel, és a Nemzeti Szocializmusról írt pápai brevét: „Mit brennender Sorge”, „Nemzetiszí-
nű pogányság” címmel, mindkettőt fél-
millió példányban.

1938-ban mint AC-titkár egyik fő-
rendezője a Budapesti Eucharisztikus Világkongresszusnak. — 1939-ben Győr egyik kerületében a Keresztény Szocialisták pártlistáján nagy többséggel országgyűlési képviselővé választják. Csakhamar feltűnik ragyogó parlamenti beszédeivel és bátorságával. Mikor Hitler 1944 március 19-én lerohanja Magyarországot, március 22-én ő az egyetlen, aki napirend előtti fölszólalást kér Tasnády országgyűlési elnöktől. Mikor az megtagadja az engedélyt, óriási vihar közepette mégis tiltakozik az ország függetlenségének a megsértése, miniszterek (Keresztes-Fischer) és képviselők elhurcolása ellen. Ugyancsak 1944 novemberében, amikor Horthy Miklós német nyomásra Szálasit kinevezi miniszterelnökké, ő az első, aki tiltakozik ellene.

Az orosz megszállás után Mindszenty kinevezi a budai Szent Imre-kollégium igazgatójának és megbizzza a Katolikus Népszövetség megszervezésével a kommunista egyeduralmi tervek el-lensúlyozására. Minden meghiúsult a polgári pártok (Kisgazdapárt!) vezetői-
nek a rövidlátásán és tehetetlenségén.

1946 elején el kell tűnnie az elfoga-
tási parancs elől. 14 hónapi bűjdösás kö-
vetkezik Budapesten, a vidéken, majd

1947 augusztusában hármás határozáron át számára az életet jelentő Nyugatra menekül. Graz-Salzburg-Innsbruck a 31-éves számkivetés kezdő állomásai. Mindenütt még az összeomlás utáni káosz és bizalmatlanság fogadja a magyar menekültet. Közi-Horváth József mindenhol ott van, segít, közbenjár. Párizsban próbálják először megvetni a Nyugatra kimenekült magyar ellenzéki képviselők a lábukat. Az amerikaiak megadják nekik az állampolgárságot és útlevelet, amit Közi-Horváth József nem fogad el, mert „magyar és menekült” akar maradni. Megalakították az ún. Magyar Keresztény Demokrata Népmozgalmat (Keresztény Párt, Slach-táék, Kisgazdapárt, Keresztény Demokrata Unió). Közi-Horváth József hét-szer járt hosszabb-rövidebb ideig Amerikában. 1956-ban látta, hogy milyen „tájékozatlanok és tehetetlenek” az amerikaiak és otthagya az emigráns politikát. A Paulinum (menekült főiskolá-
otthon) vezetését vette át Münchenben. Az Európai Szabad M. Kongresszus egyik megalapítója, később elnöke. 1965-től az Oberhaching-i Sankt-Rita-Heim (öregok otthona) lelkipásztor, amit Magyar Margitos-nővérek vezetnek.

Kevés szabadidejében állandóan dolgozik; járja a régi magyar történelmi nyomokat német földön, kutat levéltárak és könyvtárak mélyén, kezdve az Árpádoktól az 1848-as időkig. Emellett még ideje marad könyveket írni: Apor püspök élete, Mindszenty bíboros élet-
rajza, amit az Ostpriesterhilfe 70.000 példányban kiadott németül. Most jelent meg a holland és francia fordítása és készül az átdolgozott magyar kiadása is.

Ez csak az egyik, a közéleti profilja ennek a valóban áldásos papi életnek. — De van egy családias, bensőséges arcéle is. A nyugodt dunántúli kisgazda és munkásédesanya fiáé. Arcán mint-ha Pannonia derűje és békéje ragyogna. 75. születése napján kérjük az Istent, tartsa meg őt nekünk sokáig.

Dr. Harangozó Ferenc

A Szabad Magyar Jogászok Világszövetségének felhívása

1979-ben lesz 25 éve, hogy az Egyesült Nemzetek Közgyűlése a következő határozatot hozta:

„Minden nép jogosult az önrendelkezési jog gyakorlására, hogy ezzel élve, szabadon határozzon a politikai formájáról, gazdasági, szociális és kulturális fejlődéséről.”

Népünk saját erejéből a megszállást megszüntetni nem tudja, sőt, ellene még szavát sem emelheti fel.

Ezért a szabad világ magyarságának kötelessége, hogy népünk függetlenségéért és szabadságáért szót emeljen.

Felhívjuk tehát a szabad világ magyar egyesületeit, vezetőit, hogy az 1979—1980-as évek március 15-i és okt. 23-i ünnepéyleit használják föl a Szovjetunió megszállása elleni tiltakozásra. Igyekezzenek neves közéleti személyeket megszólaltatni. — Tudjuk, hogy tiltakozásunk nem szünteti meg a szovjet megszállást s a kommunista párt hatalmát, de az állandó és éber tiltakozás a szabad világban is tudatosítja, hogy a magyar nép ügye elintézésre vár.

Dr. Fercsey János, elnök
Dr. Lippóczy Miklós, főtitkár
Dr. Varga László, elnök

TORONY

Városba vitték a kis tanyasít.
Ó, hogy örült, hogy városba viszik!
Szomszéd tanyánál nem volt
még tovább,
toronyot ha látott: szülte délibáb...

Mikor a város széle szembetűnt,
felkiáltott a mi kis emberünk:
— Éds anyám! — Ó, ti komoly
éds anyák! —
Be sűrűn jönnek erre a tanyák!...

Mikor szekerük a piacra ért
s a templom még kerek szemébe fért,
de nőtt, amint poroszkáltak felé:
— éds anyám! Hát az a nagy ház kié?

— A jó Istené. Isten háza az —
felelt éds anyja s mit ő mond, igaz.
A gyermek el is hitte s hallgatott.
De odafenn az óra kongatott,

s felujjongott a lelkes kis bolond:
— Éds anyám! Még ez osztán a
kolomp!...
S megpillantván fenn a harangozót:
— Éds anyám! Tán a jó Isten az ott

a kis bundában? ... — Ember az, fiam,
a harangozó. Isten messze van,
nem látja senki. De felé az utat
az embereknek a torony mutat.

Alig egy hónapja, életének 82. évében, halt meg Erdélyi József, századunk egyik legnagyobb magyar költője. Uradalmi cselédházban született, a Bihar-megyei Új-bátor-pusztán. Apja még gör. keleti vallású volt, de román nevét magyarosan írta Argyelán-nak (= „erdélyi”); anyja, kitől lelki hajlamait örökölte, Szabó Erzsébet, elszegényedett, református kisnemesi családból származott. Erdélyi József már első verses kötetével, az „Ibolyalevél”-tel „iskolát” teremtett s mint az első „népi költő”, elindította a később kibontakozó népi irodalomnak. Költészete nagy hatást gyakorolt az egész modern magyar líra fejlődésére.

Sz. J.

Koronanézőben

Ezzel a címmel olvastunk cikket a „Kis-alföld” szept. 10-i számában Imre Béla tollából. Egy részlet a cikkből:

„10—12-es csoportban engedik a díszterembe a látogatókat. Valami kimondhatatlan érzés vesz erőt az emberen, amikor belép. Halvány narancs-sárga plüss szőnyegek borítják a padlókat. Az emelvényen három üvegtrín. A középsőben vörös bársonyon nyugszik a korona. Tőle jobbra a másik vitrinben a X. században készült kristálygömb-oroszlanos jogar, mellette az aranyozott rézből való országalma és a reneszánsz díszítésű, gombos végű, mar-

kolatú kard. A baloldali vitrinben — klimaberendezés védi — a felbecsülhetetlen művészettörténeti értékű koronázási palást, a korszak legnagyobb szabású és legépebben megmaradt textilművészeti emléke.

A rejtett hangszórókból halkán Liszt-muzsika szól. Nincs tolongás, nincs lökdösődés. Az emberek meghatottan, lassú léptekkel járnak körül a kordonnal körbevett kerengőt. Megállnak, közelebb hajolnak a kincsekhez. Csak akkor kezdenek hangosan beszélni, amikor kiléptek a teremből.”

Az Európai Magyar Lelkészek őszi konferenciája 1978. október 9 – 12-ig a Vierwaldstätt-i tó melletti Morschachban

38 magyar lelkesz jött össze, csak az akadályozottak és betegek hiányoztak. — Elhunyt Dr. Ádám főlelkészünket mintha köztünk éreztük volna. A reggeli elmélkedésen és szentmisén kívül újítás volt a reggeli és esti kis zsolozsma kórusban való elmondása. Általában többet imádkoztunk, mint a múltban...

Az elmélkedéseket Dér János pap-testvérünk tartotta. A tulajdonképpeni napi munkánkat Mehrle Tamás teológiai tanár nagyon alapos és nagyon időszerű előadásai vezették be: „A II. Vatikáni Zsinat utáni Egyház élete a progresszivizmus és tradicionalizmus erőterében” címmel. Alcím: „Megújulás vagy összeomlás?”

Az első két napon Szőke János, az Európai Magyar Papi Szenátus elnöke, vezette a gyűlést. Bevezetőben helyzetképet adott az európai magyar missziók állapotáról.

A magyar pasztorációs helyzet legnehezebb a skandináv államokban, ahol jelenleg csak főlelkész van Horváth Kálmán S. J. személyében, Oslo székhellyel. Dánia, Svédország magyar lelkesz nélkül van. Németországban a Kastl-i Magyar Gimnáziumban jelenleg külön hittanár nincs. Úgyszintén a Szabad Európa Rádiónál Dr. Fábrián helye még nincs betöltve. Jelenleg Füstös Antal, magyar lelkesz, segít be.

A Benelux Államok magyar főlelkésze Dobai Sándor, Liège-i lelkesz; a francia főlelkész P. Ruzsik Vilmos, Párizs; a svájci Mehrle Tamás professzor,

Fribourg. Az Ausztria-i magyar lelkesz apostoli vizitátora László István püspök. Olaszországban Kovách Angelus és Salamon László a lelkipásztorok. Strassburgba Frank Miklós jár el Freiburgból, Berlint pedig P. Szőke János látja el.

A magyar lelkesz mindenütt a helyi püspökök felügyelete alatt működnek. A helyi püspökök véleménye a magyar pasztorációs munkáról mindenhol pozitív.

Fontos központi kérdés volt a megüresedett európai főlelkészi állás kérdése és a németországi magyar főlelkész helyének a betöltése. A konferencia egyértelműleg azon a véleményen volt, hogy az egyes országok főlelkészi állása és a Vatikáni megbízott főlelkész állása nem esik szükségképpen össze. Már Dr. Ádám, európai főlelkész halála után az európai országok főlelkészei 5 jelöltet terjesztettek föl Rómába. Eddig Róma még nem döntött.

A Németországi magyar lelkeszék külön tárgyaltak a németországi magyar főlelkész személye kijelöléséről. Egyhangú megegyezés történt; a jelöltet fölterjesztették elfogadásra a német Püspöki Konferenciának.

A Zürich-i Magyar Nőegylet 1978. november 19-én 15.00 órakor rendezi meg hagyományos Erzsébet-napi ünnepélyét a Gut Hirt plébánia kultúrterében, Gut Hirt Str. 7. Elérhető a 33 és 71-es busszal a Rosengarten megállóig.

HAZAI FIGYELŐ

Román támadás Illyés Gyula ellen

Mihnea Gheorghiu akadémikus a román Irószövetség lapjában megtámadta Illyés Gyulát a kisebbségek védelmében írt tavalyi karácsonyi cikkéért. A román tudós Illyést azok közé sorolja, akik sajnálják, hogy az „urak uralma véget ért”, akik mint a munkásosztály ellenségei újra felidéznek a „revansista nacionalizmus gyűlöletét”, akik nosztalgiaiával gondolnak a „flotta nélküli admirálisra” és akik „kizsige-rezett gyűlöletet” éreznek más népekkel szemben. Georghiu szerint Illyés Gyula abban reménykedik, hogy a „történelem kereke visszafordul, esetleg Hora kerékbetöréséig”...

A vádakra magyar részről Pach Zsigmond Pál válaszolt, egyesek szerint bölcs józansággal, mások szerint túlzott tapintattal és óvatossággal. Cáfolatában hivatkozott Illyés életművének humánus, szociális jellegére és arra, hogy az író fiatal kora óta a Duna-menti népek összefogásáért harcolt, fellépve „minden árok és határ ellen / minden átok és csaták ellen, / minden ellen, mi gátat vethet / mi bátor, tisztuló szívünknek.” (Illyés: „A Dunánál Esztergomban”, 1932). Pach szerint nem rémképek, fantomok izgatják Illyés Gyulát, hanem létező problémák. Ezeket a megoldásra váró kérdéseket a romániai magyar és német nemzetiségű dolgozók tanácsainak legutóbbi együttes ülésén is felvetették. A problémák attól még nem szűnnek meg, ha nem beszélünk róluk, ha azt mondjuk: nem is léteznek, mint ahogy Mihnea Gheorghiu teszi cikkében — állapítja meg válaszában Pach Zsigmond Pál.

Növekszik a munkaképes korban elhunytak száma

A legújabb demográfiai felmérések szerint az elmúlt tíz esztendőben a férfiaknál 20-, nőknél 17 százalékkal csökkent a halálozás felső határa és sajnálatos módon növekedett a munkaképes korban elhunytak száma. Amíg ezer 40 és 45 év közötti férfira 1965-ben 4,3 halálozás jutott, addig 1975-ben 5,7. (A romlás aránya ebben a korcsoportban 35 százalékos.) A jelenség okai között fontos szerepe van a dohányzással és az alkoholizmussal összefüggő érrendszeri megbetegedéseknek, valamint a közlekedési és üzemi baleseteknek.

Feltűnő változások vannak a születések számának alakulásában is. A legutóbbi harminc esztendőben 1954 volt a népesedés csúcse, 223 ezer élveszületéssel, míg a legrosszabb esztendő 1962 volt, amikor csak 130 ezer gyermek született. Az elmúlt évben 178 ezer volt az élveszületések száma, vagyis ezer lakosra 16,7 újszülött jutott. Demográfusok véleménye szerint a népszaporulat akkor lenne megnyugtató és akkor beszélhetnénk a magyar nép egészséges „reprodukciójáról”, ha az ezer lakosra jutó élveszületések száma elérné az évi 18-at.

Az ország demográfiai térképén lényeges változásokat okozott a rohamos urbanizáció, amelynek következtében ma már többen élnek a városokban, mint a falvakban. (Budapest lakóinak a száma már meghaladja a kétmilliót, a legnagyobb vidéki városban, Miskolcon kétszázezren élnek.)

Mindén 25. pesti társbérletben él

Budapesten jelenleg 16 ezer társbérleti lakás van. Ha figyelembe vesszük, hogy 1948-ban 33 ezer társbérleti lakás volt a fővárosban, megállapíthatjuk, hogy az elmúlt harminc esztendőben csupán minden második társbérletet tudták felszámolni. A további kilátások sem túl biztatóak. Az utóbbi két esztendőben mindössze száz társbérleti lakás felszabadításáról gondoskodott a Fővárosi Tanács és ha a fejlődés üteme változatlan marad, remény van arra, hogy 2010-re az utolsó társbérleti lakás is megszűnik Budapesten. Jelenleg még 74 ezer fővárosi lakos él társbérletben és élvezi a szocialista együttélés örömeit: az előszoba, konyha, fürdőszoba és WC közös használatát...

Felszántottak egy őskori települést

A zalaszentgróti állami gazdaság szeptember közepén mélyszántással tönkretett egy rendkívül értékes őskori települést. A kötelező bejelentést elmulasztva a leleteket szétthordták a frissen szántott földekről. A Népszava cikkírója szerint a vak is megbotlott volna abban, ami ezen a másfél négyzetkilométeres területen szanaszét hevert. Csak szándékosan nem lehetett észrevenni a kőeszközök százait, a gyönyörű római tetőcserepeket és vázátöredékeket. Másnapra még le is hengerelték az egészet. A magyar régészet számára sokba került az állami gazdaság gyors munkája.

Magyarország: kávé-nagyhatalom

Az elmúlt években nagymértékben emelkedett odahaza a kávéfogyasztók száma. 1974 óta háromszor emelték fel a kávé árát, ma a jöminőségű pörkölt-kávé kilója már 380 forint. A lakosság kávé szenvedélyét azonban a magas árakkal sem lehetett csökkenteni, sőt: évente 8-10 százalékkal több kávé fogy Magyarországon. Az évi kávébehozatal eléri a 30 ezer tonnát, vagyis a hazai kávéfogyasztás fejadagja — a csecsemőket és az aggastyánokat is figyelembevéve — 3 kg.

Dolgozunk, dolgoztatunk...

A hazai sajtóban egyre több cikk bírálja a dolgozók munkafegyelmét. A Szakszervezetek Budapesti Tanácsa nemrég 22 fővárosi nagyvállalatnál vizsgálta meg a munkaszervezés helyzetét. 1977-ben ezeknél a vállalatoknál 3 millió óra volt az összes állásidő. Ennek 16 százaléka géphibára, 18 százaléka anyaghibára, 11 százaléka munkaerőhiányra, 55 százaléka pedig egyéb okokra vezethető vissza. Az utóbbi kategóriába tartoznak a lógósok is, vagyis azok, akiknek lenne munkájuk, de nincs kedvük hozzá. A Népszabadság szerény becslése szerint a lógósok számaránya 4-5 százalék. Ők azok, akik igazolatlanul hiányoznak, ittasan érkeznek az üzembe és munkaidő alatt a legravaszabb módszerekkel bújnak ki a munka alól. A hiányzások, kényszerű állásidők miatti kiesések száma országos szinten eléri a másfél milliárd órát és ez 600 ezer dolgozó teljes évi munkaidejének felel meg...

A munkafegyelmével kapcsolatban gyakran hivatkoznak odahaza az ajkai munkás szoborcsoportha, amely egy fekvő, egy ülő és egy álló munkást ábrázol. A rossz nyelvek szerint az egyik alak alszik, a másik bóbiskol, a harmadik pedig áll és figyel, hogy nem jön-e a művezető...

Az élet könyvéből

BELGIUM

Brüsszel: Születés: **Jánosi Gábor**, **Ibolya** és **Amaya** örülnek **Zoltán** születésének július 26-án.

A **Hamvas-család** jelenti **Brascheatból:** aug. 3-án kisfiúk született: **Lacika Gyuri**.

Zsombik-család ez évben ünnepelte 25-éves házassági évfordulóját. Egyben keresztelőre hozta unokájukat: **Potloot Francois-t**, szept. 9-én.

Szöllösy Natáliát szept. 17-én keresztelték szülők és nagyszülők öröme.

Aranylakodalmom: Kovács Imréné okt. 21-én ünnepelték a magyar kápolnában 50. házassági évfordulójukat. Isten éltesse őket sokáig.

1978. szept. 19-én Tubize-ben esküdtek örök hűséget **Daniel Lefevre** és **Fekete Magdus**.

Halottaink: Maurits De Dekan Zwembem hosszús szenvedés után 58 éves korában hunyt el.

Polgár János, Jobbágy Matild férje, 51 éves korában halt meg aug. 12-én. Sok magyar imádkozott érte a temetésén aug. 17-én.

Zoltán Károly Nándor, szül. 1911 júl. 28-án Sopronban, Wespelaarban ez év ápr. 14-én hunyt el.

Fehérváry Sándorné szül. **Grózinger Ilona**, 55 éves korában augusztus 26-án hunyt el Tubizeben. Három fia gyógyul.

Közérdekű tudnivaló: Magyar nyelvoktatás felnőtteknek minden csütörtökön este 3/4 8-kor a Magyar Házban.

FRANCIAORSZÁG

Párizs: A vakáció elmúltával megindult a Magyar Misszióban a hitoktatás, a magyar iskola és a cserkészlet. Kérjük a szülőket, irassák be a gyermekeket minél előbb. Szombatonként ne sajnálják a fáradságot és kísérik el gyermekeiket a foglalkozásokra.

NÉMETORSZÁG

Augsburg: **Házasság: Jánosi Erzsébet és Senger Péter** Augsburgban 1978 szept. 16-án házasságot kötöttek.

Mari: Óriási részvétellel temették el Marl-ban a Philharmonia Hungarica egyik alapító művész-tagját, **Lóránt Gábort**, 54 évet élt. Az Életünk hűséges olvasója volt, nagy betegen is, halála előtt egy héttel az Életünket kérte. Cikkét is írt lapunkba a Philharmonia Hungarica történetéről R. I. P.

München: **Keresztelés: Nagyenyedi Christján**, Nagyenyedi Zoltán és Alkay Katalin 1978. júl. 26-án született fiát október 22-én keresztelték Münchenben.

Halálozás: Dr. Graff Ferenc nyug. főorvos 1978. okt. 14-én 90 éves korában Münchenben hunyt el. Okt. 18-án temették a Waldfriedhofban.

Toldi Ferencné sz. Sétáló Mária 1978. okt. 4-én hunyt el München-Posingban 64 éves korában. Okt. 7-én temették el Lohhofban.

Selmeci János 1978. októberben hunyt el Kämpfenhausen-Münchenben 70 éves korában.

Szenes János 1978. szeptember 28-án hunyt el Münchenben 53 éves korában temették 1978 október 2-án Münchenben — Perlacher-Forstban.

Filó Béla 56 éves korában hunyt el ez év júliusában Münchenben.

Stuttgart: **Keresztelés szentségében** részesültek: **Dudás Sándor** és **Katalin** leánya, **Katalin** aug. 6-án. **Erdei Prager Anna-Mária** fia, **Martin Alexander**, aug. 6-án. **Szulyovszky István** és **Sz. Irén** fia, **Patrick István** aug. 6-án. **Belinszky Béla** és **B. Britta** leánya, **Karin Armgard**, aug. 22-én. **Dr. med. Fazekas Attila** és **F. Anna Krisztin** leánya, **Ildikó Ilona Ágocska Emese** aug. 28-án.

A **házasság szentségében** részesültek: **Graf Friedrich Ludwig** és **Szolnoki Erzsébet** szept. 2-án Ludwigsburgban. **Weingarten:** A szentkeresztelést ünnepélyes szentmise keretében nyerte el **Nagy-Kis-Erős Viola Mária** szept. 10-én Munderkingenben.

Juhász Gábor és **Halápi Mária** a keresztelésben újjászületett augusztus 27-én Tettnangban.

Nagy örömmel olvastuk az „Értesítő”-ben, hogy **Szent István** ünnepén Weingartenben 32 magyar fiatal és kicsi gyerek szavalatában gyönyörködött a Magyar Misszió!

HALOTTAK NAPJA A PESTI UTCÁN
1956-ban

OLASZORSZÁG

Triest: **Dobrinja Giuseppe** és **Zeidl Mária** júl. 12-én született 2-ik gyermeke, **Klára**.

Bologna: **Anzola dell Emilia: Ferri Ferruccio** és **Kecsés Évának** augusztus 20-án megszületett a második gyermeke, **Antonella**.

Parma: **Longo Mario** és **Mészáros Rita** aug. 30-án megszületett első gyermekük, **Romina**.

Modena: **Rovereto sul Secchia: Praldi Nardo** és **Harangi Zsuzsa** július 24-én született fia, **Tomas**. — A jó Isten ádása legyen mindnyájukon!

Roma: **Halálozás:** szept. 10-én elhunyt 76 éves korában **Rác-Pescarmone Erzsébet**.

Bologna: **Piazzini Silvia** és **Dr. Rappali Cello** ez év szeptemberében hunytak el.

Volterra: szeptember 15-én tragikus körülmények közt halt meg 24 éves korában **Giovannoni Tullioné sz. Balogh Edit**. Nyugodjanak békében.

SVÁJC

Sankt Gallen: **Keresztelés: Orcsik Árpád István**, **Orcsik Antal** és **Berényi Sarolta** gyermeke, 1978. aug. 19-én részesült a keresztelés szentségében.

Házasság: Deák Andrea és **Elsenberger Titus** 1978. aug. 4-én esküdtek örök hűséget a Winznau-i templomban.

A **keresztelés szentségében** Isten gyermeke és az Anyaszentegyház tagja lett **Baranyai Mihály**, **József** és **Johanna** 2. gyermeke Genfben, f. é. szeptember 17-én.

Az örök hazába költözött: **Mme Bedök Borbála** 51 éves korában, Lausanne-ban augusztus 29-én.

Mme Szinyey-Merse Antoinette 81 éves korában Genfben, szept. 6-án.

Halálozás: Tuboly György Heerbruggi lakos, 1978. július 12-én hunyt el 76 éves korában. Július 15-én temették el.

USA: A Passaic-i **Szent István** plébánia ez év okt. 15-én ülte meg alapításának 75. éves jubileumát. Még 1930-ban épült meg a templom öreg amerikai magyarok keresetéből. — Azóta megboldogult **Dunai Antal** magyar plébános már tavaly elkezdte a jubileumra való készülődést, de hirtelen elszólította a halál.

A magyar plébánia veszélyben forogott, hogy nem kap többé magyar papot, mert nincs. A plébániához tartozó lelkes magyar hívek nem nyugodtak ebbe bele és kerítettek új magyar papot **Török Béla** szombathelyi egyházmegyes pap személyében, akinek ez év június 27-én, pont újmiséje 35. éves évfordulóján, iktatták be.

A jubileumot nagy ünnepséggel, magyar szentmisével, énekekkel és prédikációval, sok magyar részvételével ünnepelték meg az amerikai megyéspüspök jelenlétében.

Mint érdekességet jegyezzük föl: a három utolsó magyar plébános három egymással szomszédos vas megyei faluból került ki (a Szent Háromszög): **Gáspár János**, **Sároslakról**, **Dunai Antal** **Nagykölkedről** és **Török Béla** **Pin-kamindszentből**.

CSERKÉSZLET:

A **Verecke Téli Tábor 1978** az idén is a déltiroli **Szent Jakabfalván** a gyönyörű **Ahrntalban** kerül megrendezésre. Ideje 1978. dec. 26-tól 1979. jan. 6-ig. **Cserkészszülők** számára a **Pension Pöhl**-ben foglaltunk le szobákat. — Kérjük cserkészeink mielőbbi jelentkezését. Kívánságra részletes ismertetést küldünk. (Ung. Pfadfinderbund, 8000 München 81, Oberföhringerstr. 40. — Telefon: 98 26 39.)

*

Megjelent:

„BORTONVILÁG MAGYARORSZÁGON 1945—56”

A könyv részletesen foglalkozik a **Rákosi-terror** tizenegy esztendejével, a a börtönök és internálótáborok életével, az **ÁVH** és a **KatPol**, a bíróságok működésével. Felsorolja az eddig titokban tartott ellenállási pereket s a mártírhaltatalt halt magyarok neveit és adatait.

A könyv ára füzve 10.—, kötve 12.— US \$. Postai kezelési díj fejében 1.— \$, légitranszport esetében 3.50 \$ hozzászámítandó.

Megrendelhető a szerzőnél: **István Fehérváry**, 1905 Conejo Drive, Santa Fe, N. Mex. 87501. U.S.A.

*

Yves de Daruvár:

A FELDARABOLT MAGYARORSZÁG

c. híres könyve magyarul, több színes és fekete fehér képpel és térképpel, kemény vászonkötésben, számtalan olyan fontos történelmi dokumentumot tartalmaz, mely a szerző másnyelvű kiadványaiban nem szerepel. Az izgalmas történelmi dokumentációt olvassuk anyanyelvünkön.

A könyvnek ára portóval együtt 40.— svájci Frank, vagy ezen értéknek megfelelő más valuta.

Megrendelhető közvetlen a kiadónál: **EDITION BALOGH**, Pf. 19. CH-6000, Luzern 5.

Harsányi Lajos (1883—1955):

Szent Imre

Csodás király les, nem volt benne kétség.

Legelső ifjú. Ékes dalia.

Zúgva repült kezéből a nyila.

Csak a szeme volt júniusi kék ég.

Ispán-fiak cifrázkodtak körötte.

Ó köztük állott tündöklő fehérben.

Nem lelte kedvét léha-víg beszédben,

Szemét, a szépet inkább lesütötte.

Szívében őrzött mondhatatlan titkot.

Egy-egy virágot néha leszakított,

Templomba vitte és a Szűznek adta.

Testében egy csodás angyal lakott,

Aki kereste a tárt ablakot.

Az Úr meglátta s gyorsan elragadta.

* Nov. 5: **Szt. Imrénének, a magyar ifjúság védőszentjének ünnepe.**

kációval, sok magyar részvételével ünnepelték meg az amerikai megyéspüspök jelenlétében.

Mint érdekességet jegyezzük föl: a három utolsó magyar plébános három egymással szomszédos vas megyei faluból került ki (a Szent Háromszög): **Gáspár János**, **Sároslakról**, **Dunai Antal** **Nagykölkedről** és **Török Béla** **Pin-kamindszentből**.

1938 40 ÉV 1978
UJVÁRY „GRIFF” KIADÓ
JUBILEUMI ÉVÉBEN MÉG
MEGJELENŐ KÖNYVEK: DM

Máray Sándor: Szindbád hazamegy
A híres **Krúdy-regény** kiadása 20.—
Béke Ithakában: A nagyszerű regény
új kiadása 20.—

Krúdy Gyula: Ál-Petőfi. A régen elfogyott könyv új kiadása
Márai S. tanulmányával, 240 o. 20.—

GRIFF-NEMZETŐR KIADÁS:
Dénes Tibor: Arcok és harcok.
Tanulmányok, kb. 180 old. 18.—
Dálnoki Veress Lajosné: Szabadság
nélkül 14.—

A JUBILEUMI ÉVBEN MÁR MEGJELENT KÖNYVEK:

Márai Sándor: A delfin visszanezett
Válogatott versek (1919—1978)
Kart.: 19.80 DM, vászonk. 25.—
San Gennaro vére: Új kiadás.
Kart.: 20.— DM; vászonk. 25.—

Napnó 1958-67. Új kiad. Vk. 30.—
Méray Tibor: Nagy Imre élete és halála: 400 old., egész vászonk. 42.—

Aczél Tamás - Méray Tibor:
Tisztító vihar: Magyarország 1953—56 között. 2. kiadás 30.—

Háy Gyula: Kucsera (Miért nem szeretem Kucsera elvtársat?) Az író posthumus könyve 12.80

Ujváry Sándor: Véletlenek embere.
Ahogy a szabálytalan önéletrajz
elkezdődött. 6. kiadás. 25.—
Szabálytalan önéletrajz: 224 o.
30 fényképpel, vász. köt. 25.—

Osztrigamérgezés, avagy ártatlan leány is férjhez mehet (Ktv.) 25.—
Kabdebó Tamás: Minden Idők (életregény) Kartonban, 80 old. 12.80

Halász Péter: Kölcsönkapott élet
Kart.: 25.— DM, vászonkötés 30.—

Auer Pál: Elkerülhető-e a 3. világháború? A most elhunyt publicista és diplomata tanulmány 14.80

Ferdinandy Mihály: Kun László siratása: Izgalmas, érdekes regény a magyar multról. Kart.: 20.—

UJVÁRY „GRIFF” VERLAG
Titulárstr. 2. D-8000 München 81
Telefon: (089) 98 24 23

Amilyen csalódást, sőt felháborodást váltott ki, joggal a 2:1-es vereség a futballban harmadrangú finnekől, annál nagyobb volt az öröm és megbékélés a 2:0-ás győzelem után, október 11-én a Népstadionban: az „ösi” ellenséget, a szovjet csapatot sikerült ismét „kérvállra” fektetni.

Na de tartsunk sorrendet. Az új szövetségi kapitány, Baróti utóda, Kovács Ferenc, vidékről, Székesfehérvárról jött fel Pestre. A világbajnoki kudarc után „frissítéshez” fogott! Egyszerre hat vidékit tett be a csapatba, köztük négy ujoncot, a bajnok Dózsából senkit, a Fradiból is csak Bálintot. Ez túl sok volt. Talán kicsit könnyelműen is vették a futballban „törpe” finneket. Így, aztán bekövetkezett a nagy meglepetés, az első vereség a finnektől. Volt is szemrehányás, gúny, kritika. Végül is le kellett nyelni a „békát” és tudomásul venni, hogy a mieinknek nem volt „finneszük”, annál több a finneknek.

E rosszul sikerült „főpróba” után, bízunk az október 11-i „premierben” az oroszok ellen. És fényesen sikerült! Fiaink ismét úgy játszottak, mint a „megszállottak”, — így aztán megnyugtató fölény és biztos 2:0-ás győzelem, Váradi és Szokolai góljaival.

Így most az európai 8. csoportban, ahol Magyarország, Finnország és a Szovjetunió küzd az első helyért, minden lehetséges. Reméljük, hogy a görögök megint „kikaparják” a „gesztenyét” nekünk, mint a világbajnokság előtt.

Az NB-bajnokságon a Fradi megerősítette vezető helyét és 2 ponttal vezet a Honvéd előtt.

A sok nyári sport-kudarc után (atlétika, öttusa, birkózás) Taróczy Balázs igen komoly sikert ért el a teniszben. Barcelonában megnyerte a spanyol bajnokságot és a döntőben legyőzte a románok tenisz „fene-gyerekeit”, aki nemrég Wimbledon döntőt játszott (1976).

A sakkban Portis Lajos aratott szép sikert. Spasski volt világbajnok és sok nemzetközi nagymester tornáját nyerte meg Hollandiában és gazdagította a magyar sakk jó hírnevét és a pénztárcáját is. 12.000 néző figyelte a két hetes küzdelmeket!

Befejeződött az ún. „sakk-krimi” világbajnokság is Baguióban. (Fülöp szigetek) Győzött a „papír-világbajnok” Karpov menekült szovjet „honfitársa” ellen a 32. partiban 6:5-re. Azért „papír” világbajnok, mert a volt világbajnok, az amerikai Fischer, nem állt ki Karpov ellen, nem fogadta el ugyanis a nemzetközi sakkszövetségnek az oroszok által kierőszakolt döntését, hogy ha a 24 mérkőzésből álló küzdelem döntetlenül végződik, akkor Karpov lesz a világbajnok. Ezt Fischer, joggal nem fogadta ez, ezért nem állt ki Karpov ellen.

Az Európa-kupa mérkőzésein a négy magyar csapatból kettő maradt „álva”: a Fradi és a Honvéd. A Fradi Magdeburgból 1:0-ás vereséggel tért haza, ez behozható lesz Pesten. A Honvéd 4:0-ra verte a „román” Temesvárt. Így nyugodtan mehet a visszavágóra.

Diószeghy Tibor, hites tolmács és fordító, magyar-német (és német-magyar), Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben és peres ügyekben segít. D-4040 Neuss, Daimlerstr. 249. Tel.: 02101/54 13 17.

Megalakult a Dusseldorfi Magyarok Egyesülete

Ez év július 12-én megalapítottuk egyesületünket a következő célkitűzéssel: Nyelvünk, kultúránk ápolása, idegenbe szakadt művészeink szerepeltetése, új menekültjeink megsegítése.

Szept. 23-án este a „Malkasten” művészeti központ nagytermében máris bemutatta az Egyesület Heckl Júlia-zongora-, Dudás Lajos klarinét-, Nagy Alajos előadóművész, W. Nagy Sarolta konferánsz interpretálásában székely balladáink, kuruc költészetünk, Balassa, Kölcsey, Vörösmarty, Petőfi, Arany, Liszt és Bartók műveinek egy-egy gyöngyszemét.

METROPOLITAN VERLAG
Szerday Sándor (Schweiz)
Telchweg 16. CH-4142 Münchenstein
Könyvajánlata: Saját kiadványok U.S. \$
Sillo-Seidl: Semmelweis halála (dokumentáció) fve, ill. 148 old. 10.—
Passuth: Négy szél Erdélyben I.-II. (egybekötve) 625 oldal 7.—
Dumas: A kaméliás hölgy (zsebfőmát) fve. 288 oldal 1.50
Hervey: A fekete papagáj (kart.) (bűnügyi regény) 215 oldal 3.—
Rogger: A grenoblei gyors (karton) bűnügyi regény 232 oldal 3.—
Renaud: A két bálvány (karton) (bűnügyi regény) 3.—
Possendorf: Egy szezón Monte Carlóban (rulettregény) kart. 189 oldal 2.50
Simson: Lépések az éjszakában (kémregény) karton 166 oldal 2.50
Most jelenik meg:
Dr. Baktay Ervin: A csillagfejtés könyve (kötve), ábrákkal, 350 o. 30.—
Ez a mű először jelenik meg 1942 óta
Előjegyzéseket felveszünk!

HAZAI HENTESÁRU
1 kg paprikás kolbász grillsütésre vákuumsomagolásban DM 16.—
kg paprikás szárazkolbász 15.—
1 kg paprikás frissen füstölt kolbász 13.—
1 kg rizses véreshurka 8.80
1 kg májashurka 8.80
1 kg vastag húsos szalonna 9.60
1 kg paprikás tokaszalonna 8.80
1 kg disznósajt 10.60
1 kg füstölt sonka 18.—
1 kg füstölt sertésborda 8.80
1 kg füstölt csülök 8.80
1 kg friss tepertő 12.—
Utánvétellel és csak belföldre szállítunk,
5 kg-on felüli rendeléseknél portómentesen és csupán az expressz-díjat számítjuk fel.

Taubel Mihály hentesmester
Peter-Rosegger-Str. 3.
D-6710 Frankenthal. Tel.: 06233/62 69 3

Magyar-német és német-magyar fordításokat olcsón és gyorsan elvégez, magyar nyelvű okiratokról hitelesített másolatokat készít és más nyelvű okiratok fordítását korrekten elintézi.

W. Divy hiteles fordító és tolmács, D-Friedrichshafen, Linderstr. 50. —
Telefon: 07541/7 13 91.

Rupp László hites törvényszéki fordító, vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra. D-8000 München 1. Postfach 162. Tel.: (089) 300 21 62.

Közi Horváth József:
APOR PUSPOK ÉLETE ÉS HALÁLA
A nagy magyar mártír püspök írói eszközökkel megrajzolt hiteles portréja és életútja.

Megrendelhető: **Nemzetőr 8. München 34. Postfach 70. Ára: 10.— DM.**

„Új ígírdetés”

Honfitársunk, Dr. Petényi Károly bécsi lelkész és egyházi író, „Új Ígírdetés” címmel prédikációs könyvet adott ki. A könyv az otthoni papság és a civilek körében nagy elismerésre és szíves fogadtatásra talált. A három kötetben kiadott szentbeszéd a mai kor kérdéseit, egyházi és világi problémáit tárgyalja a II. Vatikáni Zsinat szellemében. Karácsonyra vagy alkalmi ajándékként Magyarországra is küldhető.

Megrendelhető a szerzőnél: Wien 1020, Blumauergasse 22/9 vagy: Europ. Hilfsfonds, Wien 17, Hernalser Hauptstr. 55 I/8.

„TETENY” ungarische Spezialitäten
INH.: O. BAYER
Kreitlmayrstr. 26. - D-8000 München 2.
Telefon: (089) 19 63 93

Badacsonyi Kéknyelű	DM 6.20
Badacsonyi Szürkebarát	6.20
Domoszlói Muskotály	6.20
Domoszlói Tramini	6.50
Debrői Hárslevelű	5.75
Soproni Kékfrankos	6.—
Villányi Burgundi	6.20
Hajósi Kábernet	6.20
Alföldi Olaszrizling L.	4.80
Alföldi Kékfrankos L.	4.80
Tokaji Aszu 4 putt.	12.80
Beverage Bitters L. (Unikum)	23.—
Beverage Bitters 1/2 (Unikum)	12.—
Kecskeméti Barackpálinka 43 %	23.80
Barackpálinka (hasas ü.) 43 %	20.50
Szilvórium 45 %	18.50
Magyar szalámi kg.	21.—
Csabai kolbász kg.	18.—
Gyulai kolbász kg.	17.—
Süli debreceni kg.	12.—
Süli kolbász kg.	14.—
Tarhonya (kalocsai) 1/2 kg. 4 toj.	2.50
Nagykockatészta 8 toj. 1/2 kg.	2.95
Lebbencs 8 toj. 1/2 kg.	2.95
Cérnatészta 6 toj. 100 gr.	— .65
Kiskockatészta 6 toj. 100 gr.	— .65
Szaloncukor normál, 1 kg	12.—
Csokoládés szaloncukor 1 kg	14.—

20 ÉVE MUSICA HUNGARICA
Magyar könyvek és hanglemezek szaküzlete Münchenben!

Méray Tibor: Nagy Imre élete és halála 388 oldal, nagy méret	DM 42.—
Méray-Aczél Tamás: Tisztító vihar	32.—
Csonka: a száműzött bíboros	32.—
Daruvár: A feldarabolt Magyaror.	40.—
Szoltsenyicin: Gulag Szigetcsoport	32.—
Mindszenty: Emlékirataim	42.—
Horthy: Emlékirataim	34.—
Horthy István és a Magyar közlekedés	30.—
Jókai: A jövő század regénye I-III.	35.—
Nyirő: Székelyek	20.—
Nyirő: A megfeszített	13.—
Nyirő: Uz Bence	17.—
Márai: Napló 1968-75	32.—
Mitchell: Elfújta a szél I-III.	27.—
Claire Kenneth könyvei:	
Randevú Rómában, Éjszaka Kairóban,	
Holdfény Hawaiiiban, Neonfény a Nílus felett: darabonként	24.—
Szerelemről szó sem volt, Forgó táncparkett, Május Mannhattenben 1db.	27.—
Harsányi: Magyar Rapszódia	37.—
APON 2749 DM 20.— Barabás Sári éneke a legismertebb karácsonyi énekeket.	
APON 2755 DM 22.— Hazafias dalok: Székely Himnusz, Ott ahol zúg az a, Kis lak áll a, Krasznahorka stb. Vajda János énekel, kiváló cigányzenekar muzsikál.	
Sgs 1021 DM 20.— Solti Károly énekel: Szép vagy gyönyörű vagy Magyarország, Sárbogárd Dombvár, Rákóczi megtérése, Álmodó Tiszapart, Csak megegyeszer tudnék hazamenni, stb.	

Kérje díjtalan katalógusunkat!
MUSICA HUNGARICA Rühmannstr. 4. D 8 München 40. Tel.: (089) 30-50-43.

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40. Tel.: (089) 98 26 37.

Felelős Kiadó:
a Magyar Kat. Főlelkészeg.
Felelős szerkesztő:
Dr. Harangó Ferenc.

Redaktion und Herausgeber: die Ungarische Oberseelsorge, 8000 München 81, Oberföhringerstr. 40. Tel.: 089/98 26 37.

Redakteur: Dr. Harangó Ferenc.

ELŐFIZETÉS:

Az Életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és ő náluk is kell előfizetni! Tengeren túlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a Kiadóhivatal küldi az újságot.

Egyes szám ára egy évre 15.— DM, vagy ennek megfelelő valuta.

Tengeren túlra légipostával 25 DM. Lapzárta: a hónap 20-án. — Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postscheckkonto: Nr. 606 50-803, Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto: München.

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank, Nr. 145857, Kat. Ung Seelsorge 'Életünk'

Druck: Danubia-Druckerei, Ferchenbachstr. 88. 8 München 50.

Felhívás: A Svájci Magyar Irodalom- és Könyvbarátok Köre (SMIKK) könyvkiadó-alapot létesített Zürichben. Az alaptól a Kör saját kiadványain kívül egyéb közérdekű irodalmi művek megjelentetéséhez is segítséget nyújt. — Kérjük, hogy mindenki anyagi lehetőségéhez mérten járuljon hozzá. Befizetések: „SMIKK Verlagsfonds” Schweizerischer Bankverein, Zürich, Kto. Nr. P-7 631.804.

A Landesverband Nordrhein-Westfalen november 11-én Düsseldorfban bált rendez a „Malkasten” helyiségeiben, Jakobstr. 6, 20 órai kezdettel. Belépődíj: személyenként DM 20.—, diákoknak DM 15.—. Esti ruha!

Intelligens, házas hölgy keres ismeretséget korrekt magyar férfivel házasság céljából 45—60-ig. „Visszhang” jelígre a kiadóba.

Egészséges 66 éves magyar vallásos özvegyasszony keres hozzá hasonló idős urat élettársnak. „Megbecsülés” jelígre a kiadóba.

Népművészeti kalocsai kézzel festett falitányérok megrendelhetők. Cím: Ildikó Erdős, Flandernstr. 5, D-514 Erkelenz.

Magyar étterem sürgősen keres konyhai személyzetet. Cím: Magyar Csárda, D-5200 Siegburg. Tel.: (02241) 51 31 1.

Fajtszta fekete pulikölykök elsőrangú családfával eladók. Cím: Niko Buchner, Schrobenshausenerstr. 37 D-8897 Pöttmes. Tel.: (08253) 66 21.

Ha szereti a magyar konyhát, a hazai ízeket érdemes megrendelni

Mikes Júlia SZAKÁCSKÖNYVÉT.
Egy tapasztalt háziasszony receptgyűjteménye és ezernyi ötlete, Vajda Albert humorával fűszerezve (272 oldal). Ara: 20 DM, vagy 9 \$. Megrendelhető: Barbara Juhász, 8 München 80. Bülowstr. 10.

H I R D E T É S E K E T
a legnagyobbodott Életünk szívesen fogad. Apróhirdetés egy hasábos 1 cm 10.— DM; két hasábos 20.— DM. Nagyobb hirdetés arányosan drágább.

A hirdetési díjat előre kérjük, vagy csekken, utalványon, vagy Postscheckkontón Nr. 606 50-803. Kat. Ung. Seelsorge, Sonderkonto München.